ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3897 1898 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 26/7 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1899 24 ՇԱՊԱՆ 1316 ՇԱԲԱԹ

درعليه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سى اداره‌خانه‌سى
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ և է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան.	140	Ղրշ
» » »	վեցամսեայ.	70	»
» » »	եռամսեայ.	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան.	40	Ֆրք
» » »	վեցամսեայ.	20	»

Դրամի փոխարէն [illegible] փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի։
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ.

ԾԱՅՐԱՅԵՂՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՐՈՒԵՍՏԻ ՄԷՋ

Միտքեր կան որ արուեստի ծայրայեղութիւններէ կը սոսկան. բայց անոնք գեղեցիկին հիացման բոլոր հաճոյքը չեն կրնար ըմբռնել քանի որ ճաշակը չունին տեղւոյն զգուանքը որոշակի զգալու։ Եթէ այդ կարգի ծայրայեղութեանց տենչը անհաճոյ անակնկալներ ունի մտքին համար, ունի նաև սուրբ զմայլանքի ժամեր, որոնց մէջ կը զգայ մարդ ապրելու հրճուանքը, որ ամէնէն անխառն և ճշմարտապէս արդար հրճուանքն է։ Ամէն մարդու տեսակէտները տարբեր ըլլալով իր ձգտումներուն մէջ, տարօրինակ չէ որ ճաշակներն ալ տարբեր ըլլան, և ճաշակներու այս պէսպիսութիւնն է որ կը յօրինէ արուեստի աշխարհքին բոլոր հմայքը։ Ամէնէն սնոտի իրերը, ամէնէն ստորին արուեստները, ամէնէն հասարակ գործերը, երբ մարդ համբերութեամբ զարգացնէ, կրնան հրաշալիքներ արտադրել։ Ասպարէզը տեսած եմ ամէն տեղ, ուր աշխատանքն ու միտքը միացած են, մարդկութեան երկու գերազօր այդ ոյժերը, որոնք տիրած են դարերու վրայ, թէեւ հոլի մը պէս դարձնելով իրենց ձեռքին մէջ նիւթական և իմացական աշխարհքը։ Բայց դժբաղդութիւն մըն է որ միտքը աշխատանքին չի միանար ստէպ, մանաւանդ մեր մէջ. քիչ շատ մտքի տէր մարդիկ ծոյլ են ընդհանրապէս, աշխատանքը կ'արհամարհեն, թերևս իրենց ջղային կազմութեան բերմամբ համբերութեան անընդունակ ըլլալնուն պատճառաւ, և միջակ իմացականութիւն ունեցողներն են որ աշխատութեան կը փարին։ Այս պատճառաւ է թերևս որ գեղեցիկ ու կատարեալ գործերու դուն ուրեք կը հանդիպինք մեր մէջ։

Հոս է որ կը ծագի նիւթականին ու իմացականին պայքարը, անիմաստ պայքար, որ գլխաւոր արդիւնք մըն է յառաջդիմութեան, վասն զի ամէնէն գեղեցիկ բաները հակադրութիւններէ կազմուածներն են։ Բացարձակ նիւթական և բացարձակ իմացական բան չի կայ. ամէն տեղ, ամէն բանի մէջ խառն են անոնք իրարու հետ։ Բնութեան մէջ երգը անտառին կը լսուի, և օդը անձրեւի կաթիլներուն. հողը մայրն է ամէնէն զմայլելի բուրումներուն, և ծովուն գաղափարը անբաժան է իր փոթորիկներէն։ Ինչպէ՞ս կարելի է այս ամէնուն մէջ նիւթականի և բարոյականի սահմանները ճշդել, անոնց շրջանները գծել, անոնց յատկութիւնները որակել, երբ արարչագործութեան լայն շունչը կ'ընդգրկէ ամէն բան իր տաք մթնոլորտին մէջ։ Անծայրածիր միութիւնը կայ ամենուրեք, նիւթին ու հոգիին ներդաշնակութենէն բղխող բանաստեղծութեամբ երփնագեղելով համայն տիեզերքը, ուր ամէն բան բարի է նոյն իսկ իր ծայրայեղութեանց մէջ, երբ մարդուն ձեռքը դպած չէ անոր։

Մարդը սակայն բաժանումներ և ստորաբաժանումներ կ'ընէ այս միութեան մէջ. սահմաններ կը շինէ հոն, և նիւթին ու մտքին մէջ անջրպետ մը կը ստեղծէ։

Մենք ամէնէն մեծ բաժիններէն մէկը ունինք այս բաժանումի դերին մէջ, ինչպէս բոլոր տգէտ ժողովուրդները։ Մենք կ'ուզենք տեսնել մեր շուրջը միջակ բաներ, պզտիկ բաներ, որպէս զի չյոգնին մեր խեղճ ուղեղները. մենք կ'ուզենք յաւէտ խրամատ մը բանալ մտքին ու աշխատանքին մէջ, որպէս զի անոնք, օր մը, իրարու չհանդիպին, իրարու չկապուին։

Բայց հակառակ այս տխուր տրամադրութիւններուն և այս անմիտ ճիգերուն, միշտ կը գտնուին և պիտի գտնուին, մեր ազգային շրջանակին մէջ ալ, միտքեր, թէև շատ բացառիկ, որոնք պիտի գտնեն գաղտնիքը ամէնէն սնոտի նիւթերը աշխատութեամբ ազնուացնելու, անոր մէջ դնելով այն շունչի պատառը որ ամէն բան կ'ոգեւորէ, ամէն բան կը գեղեցկացնէ։

Ահա՛ այդ բացառիկ կատարելութեան կը հանդիպինք հայ արուեստանոցի մը մէջ, զոր հաստատած է Տիկին Միրաքեանեան և զոր բաղդ ունեցայ այցելել քանի մը օր առաջ։ Հոն միտքը կը միանայ աշխատանքին, և նիւթը կը խառնուի իմացականութեան։ Պէտք է տեսնել թէ լաթի կտորները, քթանի թելերը, կտաւի ծուէնները ինչպէս փոքրիկ հրաշակերտներու փոխուած են՝ կարծես պարիկի մը մոգական գաւազանին ներքև։ Հարսի մը օժիտն է որ աչքիդ առջև կը պարզուի, ժանեակներէ, կիտուածներէ ու թափանցիկ կտաւեղէններէ յօրինուած, զանազան ձևերով, զանազան նկարներով բանուած շապիկներ, ամբողջ ցանց մը սարդին ոստայնէն աւելի նուրբ, զոր կը կէտկէտեն բանուածքի անակնկալներ։ Հոս վարդ մըն է, հոն մանուշակներու, մարգարտածաղիկներու փունջ մը՝ անդին երկու նշանագիր, այնքան շնորհալի ընդելուզումներով յերիւրուած որմէ բանաստեղծները և նկարիչները պիտի նախանձէին անշուշտ. վասն զի նիւթին բանաստեղծութիւնն է ան, կամ՝ աւելի շիտակը բանաստեղծութեան մարմնացումը։ Գոյն չի կայ. ամէն բան ճերմակ է, ձիւնին, ամպերուն, փրփուրներուն, կարապներուն բոլոր լոյսերովը և բոլոր ստուերներովը բաբախուն. վալանսիէններու, կիւբիւռներու, ֆլիզօններու վէտվէտումին մէջ միայն գունաւոր ժապաւէններ կը սողոսկին կարծես համբոյրի բուրումներով, ու իրենց գոյներուն նշանակութիւնը կը դնեն ամէն մէկուն վրայ։

Այս ամէնուն մէջ կը փայլի երեւակայող, տարփոտ միտքը և նրբին աշխատանքը։ Ու զմայլած, մինչ կը դիտեմ զանոնք, Տիկինը կը բացատրէ ինծի թէ հայ աղջիկներ են բոլոր այս հրաշալիքները արտադրողները, և կ'իմանամ իրմէ մէկ քանի հայուհիներու անուններ, որոնք արուեստին կատարելութեանը հասած են։ Մասնաւորաբար կը յիշէ Օր. Միրաքեանները որոնք, կ'ըսէ, Անգլիոյ մէջ կը գործադրեն իրենց արուեստը, Օր. Տօլապճեանը որ երկու տարի Բարիզի մէջ անգամ գնահատուեր է իր հիանալի բանուածքներովը. յետոյ Օր. Զարուհի Հիւրմիւզը, որ մինչեւ ցարդ կ'աշխատի եղեր իր քով։

Թերեւս ուրիշ անուններ ալ ըսած ըլլայ, որոնք յիշողութենէս կը խուսափին այս պահուս, և որոնք սակայն զմայլանքով կը լեցնեն երևակայութիւնս։ Ու կը մեկնիմ սփոփաբար յիշատակով մը ամրապնդուած, որ քաղցր ապաւորութիւն մը կը թողու վրաս հաստատելով անգամ մըն ալ թէ Հայերը կարող են հասնիլ արուեստի կատարելութեանց, եթէ ուզեն իրենց միտքը աշխատանքին միացնել։

ՍԻՊԻԼ

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐՈՒՆ

Մեր գաւառի պատ. բաժանորդներէն կը խնդրենք որ անյապաղ իրենց չվճարուած բաժնեգինները ուղարկեն մեզի։ Հակառակ պարագային, պիտի ստիպուինք թերթերնին առաքումը դադրեցնել։

Նաեւ գաւառի մեր պատ. գործակալներէն ալ կը խնդրենք որ եթէ բաժանորդներէ գանձուած դրամ ունին քովերնին, ժամանակ չկորսնցնելով ղրկեն։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Տիկին Բօլմիէ եւ կիներու մենամարտը. — Աշխատող կիներ. — Հայ կիները բարձր դասուն մէջ. — Մղամուրճը եւ Ծնունդի վարդերը. — Պերճ բանաստեղծ մը՝ Ռօտէնպախ

Տիկին Բօլմիէի դատը, որ ծանօթ է Արեւելքի ընթերցողներուն, առիթ տուած է Ֆրանսական թերթերուն՝ քննել ընկերային սա կարեւոր հարցը. «Կին մը որ բոլորովին առանձին է և ո և է պաշտպան մը չունի, ինչպէ՞ս կրնայ վրէժ լուծել իրեն դէմ եղած անիրաւութիւններէն կամ յարձակումներէն։» Ֆրանսացի լրագրող մը պահանջած էր որ կինը այս պարագային մէջ իրաւունք ունենայ մենամարտի հրաւիրել զինքը անարգող անձը, սակայն շատ մը նշանաւոր կիներ գաղափարակից չեն այս առաջարկին։ Օրիորդ Շովէն, որ Բարիզի Իրաւագիտական Համալսարանէն տօքթօրի աստիճան ստացած է և որ հանրածանօթ է իբր փաստաբան, դատավարութեան իրաւունք ստանալու համար իր ըրած պայքարին դիմումներով, արտասոց կը գտնէ այս առաջարկը և կը մտածէ թէ անարգուած կիները պէտք է դատարան դիմեն և դրամական հատուցում պահանջեն իրենց պատուին դէմ եղած հրատարակութեանց համար։ Տիկին Սեւերին և մեծ անդրիագործը, որ տիեզերական հռչակ ունի իր շինած սքանչելի արձաններով, և Տիկին Մառի Պէքէ, աւստրիացի նշանաւոր կին մը որ հիմնած է բազմաթիւ բարեգործական ընկերութիւններ, նոյնպէս հակառակ են կանանց մենամարտին, և կը մտածեն թէ այդ տեսակ գըրձուէ անարգանքներու դէմ, արհամարհանքն է գերագոյն պատիժը։ Իսկ Մարսէլ Բրէվօ, կանանց վիպասանը, որ հիմայ Պուրժէի տեղը գրաւած է վիպասէր Բարիզուհիներու քով, և որուն կարծիքը հարցուցած էին այս մասին, կ'ըսէ. «Եթէ ֆիզիքական հաւասարութիւնը միայն նկատողութեան առնուի, տարակոյս չի կայ որ կինը կրնայ էրիկ մարդուն պէս մենամարտել։ Բայց երեւակայեցէք կին մը որ կը մենամարտի մարդու մը հետ. եթէ մարդը վիրաւորուի, լաւ. իսկ եթէ ընդհակառակը կինը վիրաւորուի, իր հակառակորդը մեզի պժգանք պիտի պատճառէ։ Գիտէք հնդկական առածը. «Պէտք չէ կնոջ մը զարնել, նոյն իսկ ծաղիկով մը»։ Մենամարտը զոր այլանդակ բան մը նկատած են շատ երկիրներ, օրինակի համար Անգլիա, Ֆրանսայի մէջ կ'արդարանայ ասպետական աւանդութեամբ մը. և յանուն այդ ասպետական աւանդութեան է որ չենք կրնար հանդուրժել որ այր մը մենամարտի կնոջ մը հետ։ Գիտեմ, եղած են այրերու հետ մենամարտող կիներ, Օրիորդ տ'Օպինեն, Լոնի սապետուէն, Ալֆէրէզ կրօնուհին. բայց ասոնք բացառիկ պարագաներ են։» Պ. Մարսէլ Բրէվօ ալ կ'եզրակացնէ թէ կինը պէտք է օրէնքին դիմէ այս պարագաներուն մէջ, ինչ որ ուրիշները անբաւական կը նկատեն։ Անձամբ վրէժ լուծելու գաղափարն ալ ջատագովներ կը գտնէ, և այն վճիռը որով Բարիզի ոճրադատ ատեանը անպարտ արձակեց Տիկին Բօլմիէն, կ'ապացուցանէ թէ Ֆրանսացի դատաւորներն ալ այդ տեսակ վրիժառումները արդարանալի կը համարին։ Այդ նշանաւոր դատին մէջ, ճշմարիտ ամբաստանեալը նկատուեցաւ այն վատ, գձուձ լրագրողը որ Մուսքու կեղծանունով անամօթաբար կնոջ մը պատւոյն դէմ յարձակած էր։

* * *

Վերջերս Լոնտոն տեղի ունեցա[illegible] մարտութեան ցուցահանդէսին ամէնուն հիացման և կարեւորա[illegible]ցայլներուն արժանացեր են Օրի[illegible]թիւս անուան տակ երեւցող կա[illegible] գեղարուեստական կազմեր։ Ցե[illegible]տուցուեր է թէ այդ անուան տակ [illegible]պայացող արուեստագէտն է կայ[illegible] Վիգթորիա Իշխանուհին։ Այս [illegible]արութիւնը պէտք չէ որ զարմանք [illegible]ճառէ, որովհետեւ ժառանգական [illegible] Իշխանուհիին մայրը 1893ի [illegible]ակոյի արուեստահանդէսին մէջ փ[illegible]աթու մը և երկու աթոռակալներ [illegible] ցոյց դրած է, հիանալի [illegible]եամբ տէղուբաժով պատրաստուածա[illegible]ն սիրունարուեստով, որ միջոց [illegible] հայ կիներուն ալ եռանդը գրգռե[illegible] պատրաստելու համար իրենց սրահն[illegible]ն համար. հիմա սակայն անոնք մէկ [illegible]մ թողուցած է այդ աշխատութիւնն ալ, ամէն հինցած նորութեան պէս։ Եւրոպայի բարձր [illegible]ակերութեանց կիներէն շատեր ձեռարո[illegible]ստի մասին մեծ սէր եւ ճաշակ ցոյց տ[illegible]ծ են։ Նշանաւոր թատերագիր Էմ[illegible] Բաչաոնի կինը մեծ տաղանդով կ'ընէ նրբաճաշակ բարձեր. Շարթրի դքսուհին կը նկարէ հովահարներ. Կոմսն տ'Աստէր կոմսուհին և Միւրի դքսուհին նշանաւոր են իրենց շինած տանթէլներով։ Պիչէնքօ իշխանուհին ծաղիկներ կը նկարէ տապակներու վրայ և գեղորներու ինքնուրոյն զարդարումներով համբաւ շինած են Տիկին Պրուարտէլ և Տիկին Քրիսթոֆլ, որուն առաջինին ամուսինը Ֆրանսայի ամէնէն նշանաւոր դասախօսն է օրէնսգիտական բժշկութեան և երկրորդինը՝ միլիոններ շահած է իր պատրաստած արծաթախառն սպասներով։ Մեր հայ կիները կրնային հետեւիլ Եւրոպայի կանանց այս կարեւոր անձնաւորութիւններուն։ Աշխատասիրութեան, ձեռարուեստի պարապման այս օրինակները որ այնքան բարձրէն կու գան պէտք է ազդեն մեր ալ հարուստ կանանց դասին վրայ, որոնք թղթախաղի սեղանէն, ռոմաններու ընթերցումներէն, բամբասանքէն և Ֆառէ Ճինկեանէն մանաւանդ հաճոյք կը զգան։ Կը մոռնան անոնք հետզհետէ այն աւանդական աշխատասիրութիւնը՝ որով իրաւամբ պարծելու իրաւունք ունէին իրենց մայրերը։ Ոչ միայն ա՛լ չեն գիտեր կերակուր պատրաստել, այլ անուշ եփելու համար ալ պէտք ունին դիմելու օտար կանանց։ Ոչ միայն ա՛լ չեն ուզեր կարկտուք ընել, կամ գուլպայ հիւսել, ինչպէս կ'ընէին այնչա՛փ հաճոյքով մեր մամիկները, այլ նոյն իսկ նուրբ ձեռագործը նուաստացուցիչ աշխատութիւն մը կը նկատեն իրենցմէ շատերուն համար։ Գէթ օրինակ առնէին այն աշխատասէր կիներէն որոնց անունները տուինք, և որոնք աներկբայ ազնուականութեան և հարստութեան տեսակէտով իրենց հետ բաղդատութեան անգամ չեն կրնար մտնել։

* * *

Ծնունդի և Կաղանդի այս օրերուն՝ Անգլիոյ և Ֆրանսայի օրուան ծաղիկն է Ծնունդի մղամուրճը (gui de Noël) զոր Անգլիացիները կը կոչեն միսըլթօ։ Քրիսթմըսի աւանդական ծաղիկն է ան, որ Ֆրանսայի մէջ ալ հիմայ անգլիական նորոյթի մը ձեւին տակ ծաւալուած կը գտնէ։ Այդ ծաղիկով տուները զարդարելու անգլիական սովորութիւնը Ֆրանսայի մէջ ալ կը տարածուի հետզհետէ և միսըլթօն, նուիրական այն ծաղիկը, Նոր տարւոյ խորհրդանշանը կը դառնայ, Նոր երջանկութեանց աւետաբերը։

Անգլիոյ մէջ այդ սիրուն կանաչ բոյսին անուան կցուած են շատ աւանդավէպեր։ Շատ նահանգներու մէջ, ժողովուրդը կը հաւատայ թէ այն առաջին [illegible] ջիկը որ Նոր միսըլթօին տակէն [illegible] տարւոյն մէջ պիտի ամուսնանայ [illegible] լիացի ճէնթըլմէնները արտօնութ[illegible] սալօններու մէջ համբուրել [illegible] ամէն անգամ որ այդ [illegible] անցնին. ասոր համար է [illegible] մղամուրճը այնքան շատ կը սպառ[illegible]ծն Բրիտանիոյ մէջ և Ծնունդի[illegible] բոյսով կը զարդարեն [illegible]ը, շրվինէները, դուռները։

Ու այսպէս [illegible] ծաղիկը կը գերադասուի, գա[illegible]յէն և ճերմակ վարդէն ալ, Ծնուն[illegible]ն աղուոր տժգոյն վարդերէն [illegible] հրապոյրը երգած է Առնօլտ [illegible] մաղձոտութեամբ՝ սա տողերուն մէջ.

[illegible]ին մեջին դեկտեմբերին
[illegible]րտում վարդեր ալ կը փրթթին,
Նման աչքին արցունքով լի,
Զոր չի վառեր խիղճ մը կեանքի :

Արևն անոնց բուրում չի տար,
Ոչ ալ գոյներ ոսկենկար.
Բայց սիրտերուն գէթ վշտաբեկ
Դալուկնին ցաւ չ'ազդեր երբեք :

Եւ քանի որ մաշած գարուն
Նորաբողբոջ հոգիներուն
Կը սահմանէ գեղն իր փայլուն,

Տառապողին համար, ո՜վ Տէր,
Թող որ փրթին միշտ այդ վարդեր,
Այդ Ծնունդի ցրտգոյն վարդեր :

* * *

Այս տարի Ծնունդը պէտք բանաստեղծութեան համար սուգի օր մը եղաւ։ Այդ օրն էր որ Ժորժ Ռօտէնպախ կը մեռնէր Բարիզի մէջ։ Ռօտէնպախ Պելճիքա ծնած էր 1858ին և Գրիւժ քաղաքը կրթուած էր։ Իր առաջին քերթուածները՝ որոնք ներշնչուած են Ֆլաման կեանքէն, հրատարակած է Պրիւքսէլի մէջ. բայց իր նորածագ տաղանդը ի յայտ եկաւ մանաւանդ պզտիկ քերթուածներու այն հաւաքածոյին մէջ, որ կը կոչուի La Jeunesse Blanche։ Ռօտէնպախ, այդ հատորին մէջ կը ներկայացնէ այն ապաւորութիւնը, զոր իր ծննդավայրը թողած է իր վրայ, Գրիւժի երկինքը, իր յիշատակներուն մեռած փայլը և այն գգուալից մելամաղձոտութիւնը՝ զոր կ'ազդէ ամէն սրտի։ Բանաստեղծը, Բարիզ հաստատուելով, բոլորովին տարբեր քաղաք մը կը գտնէր, սկեպտիկ, որ ամէն բան կը հասկնայ, նոյն իսկ ամէնէն խորունկ բաները, հակառակ իր թեթեւ, մակերեւոյթէ մակերեւոյթ թռչտող մտքին։ Նուրբ, երկայնահասակ, կապոյտ, մեծ աչուըներով, քիչ մը ցուրտ, սակաւախօս, և անըստգիւտ արդուզարդով, Ռօտէնպախ աշխարհիկ մըն էր այնչափ, որչափ բանաստեղծ մը։ Հետզհետէ հրատարակած է կարգ մը երկեր, որոնց մէջ Bruges-la-Morte և Voile, վերջնապէս նուիրագործեցին իր փայլուն համբաւը։

Ռօտէնպախ հրապուրած է իր ընթերցողները, անկեղծ ուժեամբ, և ճարտար ճկունութեամբ մը։ Նորութիւն մը չէր մոցներ Արուեստին մէջ. չունէր գռեհկութեան մարմաջը, որ այնքան գլուխներ կը դարձնէ հիմա. ուսեալ եւ մտացի, չէր հեռանար ֆրանսական գրականութեան աւանդութիւններէն. ընդհակառակը, սերտիւ կը կապուէր անոնց։ Գեղեցկութեան և Երազի սիրահար, հոգի ունէր մանաւանդ։ Իրմէ առաջ, Սիւլլի Բրիւտոմ էր խանդակաթ և հրապուրիչ այն բանաստեղծը, որ գիտէր անստգիւտ տաղերու մէջ պարփակել հոգիին տարտամ ձգտումները։ Ռօտէնպախ հետեւեցաւ նոյն շաւղին։ Այս Ֆլամանը գիտցաւ շատ Բարիզեան մը ըլլալ, ու լրագրող ալ, քրոնիկագիր՝ պահելով սակայն միշտ բան մը իր բանաստեղծութենէն՝ առօրեայ արձակին մէջ։ Որդեգ[illegible] մը եղաւ Ֆրանսական գրականութ[illegible] Եւ այն իրիկունը ուր Ֆրանսական [illegible]րոնը ներկայացուց իր Le Voile [illegible] մեծ մօրէն ցոյց տուաւ Ռօտէնպա[illegible], լսելով երախտիքը զոր կը [illegible] Գրիւժի պանդխտներուն [illegible] տաղանդը կը թատերասրահին մէջ՝ [illegible] նուիրագործեր։

ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ

ԵՄՄԱՅԻՆ ՍԵՐԸ

(ԻՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ)

[illegible]զաւին նիւթը, որ պատմուեցաւ Արեւ[illegible] Թատերական Քրոնիկի բաժնին մէջ, [illegible]շեցուց ինծի համանման սիրոյ դէպք մը, [illegible] պատմութիւնը նուագածու խմբուհիի մը՝ Միլանէն Գահիրէ գաղթած՝ որ Զազային պէս անտարբեր կը մնար իրեն ուղղուած մեծարանքներուն ու դարպասներուն։ Խումբին մէջ, որ տասներկու աղջիկներէ կը բաղկանար, ամէնէն գեղեցիկն էր ան ու ամէնէն կայտառը. բնութիւնը այնպէս շռայլ գտնուած էր իրեն նկատմամբ որ իր առատ սեւ վարսերը կ'ըմբոստէին հիւսակի վերածուելու և ժանեակներով պճնուելու։ Երբ ամէն իրիկուն, որոշուած ժամին, խռոխ քայլերով կ'ելլէր մեծ սրճարանի մը պզտիկ բեմին աստիճաններէն՝ իր թաւջութակին առջեւ անցնելու, սրահին բազմութիւնը ունկնդիր ըլլալէ աւելի դիտող կը դառնար։

Եթէ նորավէպ մը ըլլար գրածս, պէտք էր որ ամէնէն նրբին ու ճշգրիտ բացատրութիւնները փնտռէի նկարագրելու համար շնորհագեղ գլուխը, վառ նայուածքը, վէս հասակը այդ ժողովրդային աղջկան որ այնքան լաւ պիտի վայլէր ազնուական միջավայրի մը մէջ և որ սրճարանի մը անկիւնը նետուած էր բաղդէն։ Ընկերուհիները զինքը նախանձելու տեղ տեսակ մը յարգանք ունէին անոր նկատմամբ, թէեւ ան ալ, իրենց պէս, օրական եօթը-ութը ֆրանքով կը նուագէր մինչեւ կէս գիշեր. ապրելու հարկը ստիպած էր այդ դժբաղդ աղջիկները կառչիլ մէկ մէկ նուագարանի ու հոն մնալ, աւելի վար չի գլորելու համար ընկերային սանդուխներէն։

Սրճարանին սովորական յաճախորդներուն համար, անոնց որ գործի երթալու ճշդապահութեամբ իրենց սեղանին առջեւ պիտի գտնուէին ամէն գիշեր, ու ա՛լ իրենց տանը պէս կը նկատէին այդ գոլորշեայ ու ծխով լեցուն մթնոլորտը, Էմմա ըղձանքի անմատչելի առարկայ մը դառնալէ ետքը, հետաքրքրութեան առարկայ մը դարձած էր եւ վերջ ի վերջոյ բարկութեան ու արհամարհանքի։ Չէին կրնար ըմբռնել թէ ի՛նչպէս այդ աղքատ խմբուհին չէր հրապուրուէր իրենց սուպէի հրաւէրներէն, շամբանեայի մատուցումէն, նուէրներու խոստումէն. ան ալ, միւսներուն պէս, նուագածութեան դադարի միջոցին, կ'երթար կը նստէր լաւագոյն յաճախորդներուն քով, շատանալով սակայն պզտիկ բաժակ մը ապսպրել, ամէնէն պարզ խմելիքներէն, ու սովորական նիւթերու վրայ քանի մը խօսք հազիւ փոխանակելէ ետքը, հաստատութեան տնօրէնէն վախնալուն որ չըլլայ թէ ճամբէ, ու հապճեպ դառնալով իր գործիքին քով՝ երբ երաժշտապետը կու տար հրամանը։

Յամառներ կային սակայն այդ յաճախորդներուն մէջ, հարուստ տղաք ու տարէց հաստատուներ որոնք որչափ պաղարիւն ընդդիմութեան մը կը հանդիպէին այնքան աւելի կ'աւելցնէին հալածանքը ու հետաքրքրութիւնը, նոյն իսկ սրճարանէն դուրս, իմանալու համար թէ ո՞ւր կ'երթայ և ո՞ւմ հետ կը տեսնուի. կինը ու զինքը համբերաշէն նկատողներու բոլոր արտառոց ենթադրութիւնները պարապը ելան. քանի մը խորամանկներ միայն, անոնք որ կեանքը ու սիրոյ վրայ իրական գաղափար մը ունէին ու այս ապականուած դարավերջին դէմ կը հաւատային մաքուր սէրերու, իրեն գաղտնիքը կամ թէ կռահեցին։

Էմմա ոչ ծեր, ոչ հա[illegible] սիրահար մը ունէր, ոչ ալ որ և է [illegible] ու անխոստովանելի յարաբե[illegible]թիւն. խեղճ տղայ մը կը սիրէր, [illegible] աւելի աղքատ, հիւանդոտ երի[illegible] մը որ երաժշտապետին հրամա[illegible] տակ կը ծառայէր խումբին մէջ, [illegible] մասնակցելով նուագածութեան ու սովորաբար նուագարաններուն համաձայնման ու մաքրութեան հսկելով, [illegible] տեսնէին զինքը, միշտ մետաքսեայ թաշկինակով մը վիզը պլլուած ու հա[illegible] անդամաբաց. վտիտ դէմք մը, գունատ, քիչ մը կորաքամակ հասակով, և հազիւ աշխատելու կարող. բեմին մօտ, աթոռակի մը վրայ կը նստէր սովորաբար, եւ երբ դադարներուն Էմմա ինքզինքը կը քաշկռտէր այս կամ այն սեղանին մօտ, հիւանդ երիտասարդը ցաւագին նայուածք մը կ'ուղղէր [illegible] բարկութեան ու նախանձի քրտինքը։ Բայց աղջիկը, ծխին ու ապականութեան մէջ մաքուր պահուած մարգրիտ, վերադարձին այնպէս անկեղծ ու ապահովիչ նայուածք մը կ'ուղղէր անոր, որ տղան կեանք կ'առնէր ու թեթեւ կարմրութիւն մը կը պատէր այտերը։

Հետաքրքրուեցայ անոնց սիրոյն, մանաւանդ լսելով այն բոլոր հեգնութիւնները ու ծաղրանքները որոնք կը տեղային հեռուէն, անոնց ետեւէն. Էմմա կը զգար, կը գուշակէր իր շուրջը պտտող փսփսուքները, և կը շարունակէր անդրդուելի ու հաւատարիմ մնալ։

* * *

Բարեկենդանին կիրակի գիշերը, դիպուածով մտայ այդ սրճարանը — Քաֆէ Էժիփսիէնը — ուր ժողովրդական պարահանդէս կը տրուէր. խառնիճաղանճ բազմութիւն մը դիմակաւորներու և անդիմակներու լեցուած էր ընդարձակ սրահին մէջ, ուր խոլական ցնծութիւն մը կը տիրէր, պար, նուագածութիւն, երգ իրար կը խառնուէին, մինչ հանդարտ [illegible]սէրներ, անկիւնները քաշուած, դիտելով միայն հաճոյք կը զգային։ Չկրցայ մերժել բարեկամի մը առաջարկը՝ բաժակ մը պարպելու համար իրեն հետ, որ սեղանի մը առջեւ նստած էր. այն միամիտ մտածումով գացած էի հոն, թէ Գահիրէի մէջ տրուած պարահանդէս մը կրնար տարբերիլ Բերայի մէջ տեսածներէս, և թէ դիտելու բաներ կը գտնուէին. առաջին վայրկեանէն ձանձրոյթը տիրեց վրաս. Նոյն ծեքծեքումները, նոյն հինցած «անակնկալ»ները, նոյն տափակ խօսակցութիւնը բոլոր զոյգերուն քով։ Մեր ընտրած անկիւնը և մեր բարեկամական խօսակցութիւնը լաւագոյն ժամանցն էր մեզի համար, և գրեթէ մոռցած էինք պարահանդէսի մը մէջ գտնուելնիս, երբ մետաքսէ կապոյտ տոմինոյով կին մը զարկաւ բարեկամիս ուսին. աթոռ մը ու բաժակ մը կրնային գոհացնել զինքը, ինչպէս կ'երեւար իր անսեթեւեթ ձեւերէն, մանաւանդ որ անծանօթ ալ չէր բարեկամիս։ Պայմանադրական միջկատակներէն ու ցած ձայնով տրուած պատասխաններէն ետքը, չվարանեցաւ ինքզինքը յայտնել, վայրկեանի մը համար վեր առնելով իր սեւ դիմակին ծայրը, որուն տակէն ճանչցանք Էմմային ժպտուն դէմքը։ Բարեկամս, որ իբրեւ հին ու սովորական յաճախորդ մը սրճարանին, տեսակ մը հոգածութիւն ունէր անոր նկատմամբ, և իր բարի մարդու համբաւովը անոր վստահութիւնը գրաւած էր, առիթը յարմար գտաւ մեր երկուքնուս հետաքրքրութեան գոհացում փնտռելու Էմմայի ծածուկ սիրոյն վրայ։ Շամբանիի երկու երեք գաւաթ, զորս բացառաբար չմերժեց այն գիշերը, — վասն զի այդ թափառական ու վտարանդի աղջիկներն ալ կ'ուզեն ունենալ իրենց մոռացումի ու երջանկութեան վայրկեանները,—գեղանի իտալուհիին բերանը բացին, ու տխար փրփուրէնով մը տխար խոստովանութիւն մը ըրաւ, գուցէ անգիտակցաբար․

—Ինչո՞ւ կը զարմանաք որ ականջ չեմ կախեր հանդիպած մարդուս մեծարանքին։ Միթէ նուագածու ըլլալուս համար պարկեշտ աղջիկ մը ըլլալէ կը դադրի՞մ։ Ես ալ իմ աշխատութեամբս իմ հացս կը ճարեմ ինչպէս դուք երիկ մարդերդ, և ձեր պարկեշտ հռչակած օրիորդներուն չափ իրաւունք ունիմ սրտակից մը ընտրելու։

Հետաքրքրութեամբ մտիկ կ'ընէինք այդ ռամիկ ու ժողովրդական աղջկան տեսութիւններուն որոնց մէջ անկեղծ շեշտ մը կար։ Եւ նկատելով որ կատարելապէս կը հասկնայինք զինքը, շարունակեց տենդոտ ձայնով մը․

—Կը տեսնէ՞ք սա վալսող զոյգերը, սիրուն արդուզարդերով կիները որոնք գեղեցիկ երիտասարդներու թեւը մտած թիթեռնիկներու պէս կը ցատքեն․ այդ դիմակները ինչ ընտանիքի աղջիկներ կը ծածկեն, ինչ ամուսնացած ու պարկեշտի համբաւ ունեցող կիներ, որոնց առջեւ յարգանքով պիտի խոնարհէիք վաղն առտու։ Բայց մեզի պէս աղջիկները, որ ամէն իրիկուն ամէն կերպ փորձութիւններու կը դիմադրենք, և մեզի յատուկ բարոյական մը ունինք, ձեր ընկերային բարոյականէն բոլորովին տարբեր, ծաղրանքէ ու կասկածէ ուրիշ բան չենք գտներ չորս կողմերնիս։ Դուք չէք կրնար հաւտալ, օրինակի համար, որ ես այս իրիկուն այս սրճարանի պարահանդէսին մէջ շատ բարի նպատակի մը համար եկած եմ։

Քիչ մը շունչ առաւ, վասն զի յուզուած կ'երեւար։ Ցայտնի էր որ ճնշում մը կար սրտին վրայ․ երկար ատենէ ի վեր դառնացած էր իր շուրջը տեսած վարմունքներէն որու, կը տխար՝ հացը ճարելու համար միայն եւ պարողներ կ'անցնէին քովերնուս, ծի աղներ արձակելով, ըսել ուզելու համար կ'ըսես մեզի «աղէ՛կ կը զուարճանաք կոր»։

* *

Կը զուարճանայինք, ս՛, բայց կեանքի տխուր ուսումնասիրութիւն մը կատարելով, դժբաղդ կնոջ մը կեանքին որուն բոլոր յանցանքը իր գեղեցկութիւնն էր։ Այդ շողարձակ լոյսերուն, այդ զուարթ նուագածութիւններուն մէջտեղ, դիմակը վեր առած, հիմակ աւելի աղուոր կ'երեւար Էմմա ու իրեն քաշէր բոլոր նայուածքները։

Քիչ մը կատակ խառնելէ ետքը մեր խօսակցութեան, երկու բաժակի մէջտեղ վերջին հարցում մըն ալ ուղղեցինք իրեն՝ գիտնալու համար թէ իրաւ այդ հիւանդոտ տղա՞ն կը սիրէր։

—Ասոր սէր զարմանալու ինչ կայ, ըսաւ Էմմա․ մեր յարաբերութիւնը զուտ սրտի յարաբերութիւն մըն է, տղայութեան օրերու բարեկամութենէ սիրոյ վերածուած․ և ճիշդ անոր համար որ տխար ու դժբաղդ տղայ մըն է Թօնիօն՝ բոլորովին յարած եմ անոր․ մեր գեղին մէջ գրեթէ մէկտեղ մեծցած ենք, ու փոքրիկ կեանքերնիս ալ մէկտեղ անցած է, մինչեւ որ ճակատագիրնիս օտար երկիր նետեց մեզի, քաղքէ քաղաք թափառական․ կլիմայի փոփոխութիւնները, անքուն գիշերները, նիւթական զրկանքները բոլորովին ներհակ տպաւորութիւն գործեցին մեր երկուքնուս վրայ․ ինքը օր օրի հալեցաւ, մինչ ես կը գիրնայի ու կը գեղեցկանայի, գէթ ձեր վկայութեան նայելով։

Վերջապէս կին էր խօսակիցնիս, ու հակառակ սիրոյ վրայ ունեցած իր վարդապետութիւններուն, վայրկեան մը կու գար ուր պչրողութիւնը երեւան կու գար իր մէջ։ Եւ, ով գիտէ որ, եթէ կէտ առ կէտ ճիշդ ալ էին իր ըսածները, մեծ զոհողութիւն մը չէր ըներ հաւատարիմ մնալու համար իր․․․ սկզբունքին։

—Ուրեմն ինչո՞ւ պարահանդէս եկած ես այս իրիկուն, հարցուց բարեկամս։

—Թօնիօին համար, պատասխանեց իտալուհին առանց վարանելու։ Այս գիշեր ուրիշ նուագախումբ մը կայ, ինչպէս կը տեսնէք, և ես ազատ եմ․ բայց Թօնիօն սեռվիս ունի․ պէտք է որ իր մօտը գտնուիմ, որպէս զի հանդարտ սիրտով աշխատի։ Ես իմ բոլոր վայելքս կը գտնեմ անոր անկեղծ խօսքերուն ու երախտագէտ նայուածքին մէջ զոր կ'ուղղէ ինծի, իմ հոգածութեանս փոխարէն․ առանց ինծի՝ պիտի մեռնէր, Աւելի աղէկ չէ՞ այս սէրը քան սա չորս կողմերնիս նստողներուն պաշտօնութիւնները որոնք ստակով կը գնուին, մէկ օրէն միւսը մոռցուելու համար։ Մեր խումբին մէջ քանի մը աղջիկներ տեսայ որոնք այդ կեանքով կ'ապրէին և երբ հիւանդցան՝ մարդ մը չունէին որ իրենց բժիշկ մը ղրկէր․ եթէ հիւանդանոցը չընդունէր զիրենք, սալայատակին վրայ պիտի մեռնէին․․․

Խօսքը բերանն էր, երբ Անթօնիօն եկաւ կեցաւ դէմերնիս․ գործը լմնցուցած էր ու կու գար Էմմային ընկերանալու։ Հակառակ մեր բոլոր ստիպումներուն, չուզեց գոնեաքի բաժակիկ մը դպցնել շրթներուն։

—Սիրտ մի՛ հատցնէք, ըսաւ Էմմա խնդալով, մենք հիմա սա անկիւնի կաթնավաճառին կ'երթանք մեր ամէն իրիկուան սուբէն ընելու։

Ու դիմակը դոցելով կարմրած այտերուն վրայ և տօմինօն շտկելով, ձեռքերնիս թօթուեց ու մեկնեցաւ Թօնիօին հետ։

Ճշմարիտ հովուերգութիւն մըն էր որուն հանդիսատես կ'ըլլայի զբօսանքի ու շուայտութեան այդ միջավայրին մէջտեղ․ հազարէն մէկ բացառութիւն մը, բայց իրական, անկեղծ, որուն վրայ չէի կրնար տարակուսիլ։

Բարեկամս ելաւ խառնուեցաւ պարողներուն, ձանձրացողի մը երեւոյթով, մինչ ես տուն հաւրան կը բռնէի, մտքիս մէջ կրկնելով Էմմային — այդ սրճարանի աղջկան — խօսքերը որոնք բարոյական վէպի մը տպաւորութիւնը թողեր էին վրաս։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՐՋԱՑՈՂ ՏԱՐԻՆ․—Անգլիական լրագիրները երկար տեսութիւններ կ'ընեն վերջացող 1898 տարիին վրայ։ Սթանտըրտի հրատարակածը ամէնէն աւելի ուշագրաւն է։ Նախ կ'ըսէ թէ եւրոպական միաբանութիւն մը գոյացած էր, Մ․ Նահանգաց դէմ, բայց Անգլիա ի դերեւ հանեց։ «Սպանիոյ դատը, կ'յարէ, ստանձնեցին Ֆրանսա ու Եւրոպայի միապետական տէրութիւնները, և գարնան սկիզբները ծրագիր մը պատրաստեցին, հաւաքաբար դիտողութիւններ ընելու և կամ աւելի ուղղակի կերպով միջամտելու․ բայց այս ծրագիրը ջուրը ինկաւ, Մեծն Բրիտանիոյ վճռական միջամտութեամբ։»

Սթանտըրտ Ֆաշոտայի խնդրին համար ալ կ'ըսէ․ «Ատեն մը կացութիւնը շատ սպառնալից երեւցաւ․ բայց Ֆրանսա բացարձակ կ[illegible] կռիւ մը գրգռելու վիճակին մէջ [illegible] միջոց տարին Ֆրանսայի ներ[illegible] քաղաքականութիւնը ծանրաբե[illegible] էր՝ Տրէյֆիւսի ողորմելի գործի[illegible] կարգ մը դայթակղութիւ[illegible]

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ․—Հռոմի ֆրանսական [illegible] Պ․ Պառէռ Տարեգլխի առթիւ [illegible]ական գաղթականութեան շնորհա[illegible]իւնները ընդունեց և գաղթակ[illegible]ն ուղերձին պատասխանելով, ուրախութ[illegible]ն յայտնեց Ֆրանսայի ու Իտալիոյ միջեւ առեւտրական դաշնագիր մը կնքուելուն համար։ Դեսպանը սապէս շարունակեց․ «Այն բանակցութիւններու միջոցին ուր Ֆրանսացի ու Իտալացի պատուիրակները կարելին միայն ընելու պաշտօն ունէին, եկաւ վայրկեան մը ուր կրցան իրենք իրենցմէ վեր բարձրանալ և ամէնքը հաւասարապէս միակ մտածում մը միայն ունեցան․ այն է լեցնել սահմանագլխին խրամատը, երկու երկիրներուն յարաբերութեանց տալ հին օրերու աղնիւ և անկեղծ բարեկամութիւնը և անցեալին [illegible] ձգել ցաւալի ու ամուլ թիւրիմացութիւնները։ Հաստատապէս կը յուսամ թէ [illegible]իրակներու այս բարձր մտածումը [illegible]ն պիտի տեւէ։ Պիտի արդասա[illegible]դի մը [illegible]արաբերութիւնները ժողովուր[illegible] մտութիւնը իր սքանչելի հաստատա[illegible] մեծ ազգերու [illegible] և առաքինութիւններովը գտնուի։ Մեր [illegible]ին կարգին մէջ կը շրաբախէ յիշելո[illegible] չի կայ սիրտ մը որ [illegible] ֆրանսական ու ի[illegible] ժամանակը ուր [illegible] եղբայրաբար հոսեցան [illegible]ական արիւնները [illegible] տին վրայ, ուր երիտա[illegible]տերազմի դաշ[illegible] հրճուանքով և վեհանձն[illegible] Իտալիան, [illegible] ունեցաւ զինուած, իր ազնիւ [illegible] համար նե[illegible] նութիւնները կատարելու։ Կը [illegible] կարտակա[illegible] նոր տարին բարեբաստիկ [illegible] թեամ որ [illegible] մաղթանքով և այդ միտքով է [illegible] Այս [illegible] կը հրաւիրեմ բաժակ պարպել Ֆրանսական Հանրապետութեան նախագահին և Իտալիոյ Թագաւորին ու Թագուհիին կենացը։»

Դեսպանին այս խօսքերը ջերմ ծափահարութիւններով ընդունուեցան։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ․— Թայմզ խօսելով Շանկայի ֆրանսական ստացուածքներուն ընդարձակման խնդրին վրայ, կ'ըսէ թէ ատիկա ալ ամէնէն զայրացուցիչ գնդասեղի հարուած մըն է։ «Զենք կրնար հաւատալ որ, կ'ըսէ, քանի մը ամիս առաջ Բէքինի անգլիական դեսպանին եղած խոստումներէն ետքը՝ թէ Եանկ-Ցէ-Քիանկի հովիտէն և ոչ մէկ մասը պիտի կրնայ ուրիշ տէրութեան մը վարձու տրուիլ, Ֆրանսայի պահանջումները վերջնապէս և անպայման կերպով ընդունուած ըլլան։ Անգլիա, որ Վերին Նեղոսի վրայ իր իրաւունքները յարգել տուաւ, պէտք է Եանկ-Ցէ-Քիանկի հովիտին մէջ ալ յարգել տայ։ Ֆրանսական ստացուածքներուն ընդարձակումը չ'արդարանար Ֆրանսայի առեւտրական պէտքերով․ Միաց որ իրեն դրացիներուն առեւտուրին զարգացմանն ալ պիտի վնասէ։ Գերմանիոյ, Մ․ Նահանգաց և Ճափոնի պարտքն է բողոքել։ Ֆրանսացիները ինչ աստիճանի ճնշում ալ բանեցնեն Բէքինի մէջ, Անգլիացիները կրնան հոն իրենց ոյժը աւելի ուղղակի և ազդու կերպով զգացնել տալ։»

—Բէքինէն կը հեռագրեն թէ Հան-Քօուի մէջ Ռուսերուն տրուած երկիրները Անգլիացիներուն սեպհական քանի մը տեղեր կը պարունակեն։ Ռուսերը ասոնց տէրերուն պայմանաժամ տուեր են պարպելու համար, բայց այս վերջինները չեն ուզեր հեռանալ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ․—Էօժէնի Նախկին կայսրուհին, որ Ֆաշոտայի խնդրին սկիզբները Անգլիոյ արքունիքին մէջ հիւր էր, Վիքթօրիա Թագուհիին հրաժեշտ տալու միջոցին Անգլիոյ վեհապետուհին սա խօսքը ըսեր է․ «Եթէ Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջեւ կռիւ ծագի, Աստուծմէ իբրեւ շնորհք պիտի խնդրեմ որ պատերազմը չսկսած մեռնիմ։»

Էօժէնի կայսրուհին երեք օր ետքը Վիքթօրիա Թագուհիին այս խօսքերը հաղորդեց Ֆրանսայի արտաքին գործոց պաշտօնարանին։

ՍՊԱՆԻՈՅ կառավարութիւնը, Ուաշինկթընի ֆրանսական դեսպանին միջոցաւ, դիմումներ պիտի ընէ Մ․ Նահանգաց կառավարութեան մօտ, որպէս զի Փիլիպպեաններու սպանիացի գերիները ազատէին։ Ասոնց թիւը տասը հազարի կը հասնի։ Անօթութենէ և խոշտանգումներէ մեռածներ ալ կան։

ՔՈՒՊԱ․—Հավանայի մէջ ամերիկեան դրօշը պարզուելու միջոցին, զօրավար Քասթէլլանոս երբ հրամանատարութիւնը ամերիկացի զօրավար Ուէտի կը յանձնէր, յարգանք յայտնեց ամերիկեան կառավարութեան նկատմամբ և յոյս տուաւ որ երկու բանակներու լաւ յարաբերութիւնները տեւեն մինչեւ կղզիին ամբողջովին պարպուելու օրը։ Զօրավար Ուէտ ալ Հավանայի կառավարութիւնը յանձնեց Պրուք զօրավարին։ Սպանիացի զօրավար Քասթէլլանոս կառավարական պաշտօնատունէն մեկնելու միջոցին իր սպաներուն հրաժեշտ տալով ըսեր է․ «Բարեկամներ, գլխուս մազերէն աւելի ճակատամարտներու մասնակցած եմ, բայց այսօր առաջին անգամ ըլլալով քաջութիւն չեմ ունենար։ Մնա՛ք բարով։»

Հիմա Քուպայի մէջ ամերիկացի 34 հազար զինուորներ կան։ Սպանիոյ քաղաքային ու պատժական դատավարութեան օրէնքները Քուպայի մէջ պիտի գործադրուին, բայց երբեմն փոփոխութիւններ պիտի կրեն։

—Քուպան պաշտօնապէս Ամերիկացիներուն յանձնուելէն ետքը զօրավար Պրուք յայտարարութեամբ մը պիտի ծանուցանէ թէ Ամերիկացիները եկած են օգնելու երկրին վերակազմութեանը, պահպանելու բարեկարգութիւնը և ապահովցնելու ամէնուն կեանքն ու ինչքը։ Զօրավարը պիտի խոստանայ թէ Հանրային շահերու վերաբերեալ խնդիրներու համար իրեն հետ տեսնուիլ ուզողները պիտի ընդունի։ Քուպայի վերին իշխանութիւնը թէեւ զինուորական վարչութեան ձեռքն է, բայց ամէն բան քաղաքային վարչութեան կողմէ կը կատարուի։

ՏՐԷՅՖԻՒՍ ՍԱՏԱՆԱՅԻ ԿՂԶԻՆ ՄԷՋ․—Նիւ Եորք Հէրըլտ անցեալ կիրակի օրուան թուականով հետեւեալ հեռագիրը կը հրատարակէ Քայէնէն․

«Ֆրանսական Կուեանէի կառավարչին հետ տեսնուելու հաճոյքը ունեցայ։ Խօսակցութեան պահուն կառավարիչը ըսաւ ինծի թէ վերադատումը, ընդունուելէն ի վեր, Տրէյֆիւսի նկատմամբ Սատանայի կղզին մէջ ի գործ դրուած խստութիւնները երբեք չեն փոխուած։ Կառավարիչը բոլորովին հերքեց այն զրոյցները թէ Տրէյֆիւսը Ֆրանսա վերադարձնելու համար հրամաններ տրուած ըլլան։ Դեկտ․ 23ին Տրէյֆիւսի յանձնուեր են գաղթային նախարարութեան կողմէ ղրկուած պաշտօնագրերը։ Տրէյֆիւսի տալիք բացատրութիւնները յունուար 3ին Քայէնէն մեկնող թղթատարով Ֆրանսա պիտի ղրկուին։»

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ․— Ռուս լրագիրները մեծ կարեւորութիւն կու տան այն այցելութեան զոր Ռուսիոյ Կայսեր անուան տօնախմբութեան օրը Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը տուաւ Վիեննայի ռուս դեսպանին։ Ռուս լրագիրները քաղաքական մեծ դէպք մը կը համարին այս այցելութիւնը։ Վիէտոմօսթի այս առթիւ կ'ըսէ թէ Ռուսիոյ և Աւստրիոյ-Հունգարիոյ միջեւ եղած համաձայնութիւնը մեծ արժէք ունի և թէ անցեալ գարունին երկու տէրութեանց միջեւ կնքուած կարգադրութիւնը ոչ թէ անցողակի ցոյց մըն [illegible] այլ պատմական անհրաժեշտ պէտք [illegible] Նովոյէ Վրէմիա ալ կ'ըսէ թէ Ռուսիո[illegible] [illegible]ստրիոյ-Հունգարիոյ բարեկամութիւ[illegible] [illegible]ւէ տարակոյս չի վերցներ։

[illegible]ՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԸ․— Անգլիոյ մէջ երկու [illegible]սակ հանդիսութիւն կը կատարուի [illegible] մանգաղնելու [illegible]ատթընի յիշատակը ան[illegible]ներուն միայն [illegible]։ Մէկը ազատական [illegible] անհամար համար [illegible] է և իւրաքանչիւր աւելի պիտի հեղայ [illegible] անգլիական ոսկիէն [illegible]ղովին մէջ կլատսթ[illegible]անք Երեւի․ Ժո[illegible] կանգնեն և կլատսթըն [illegible] արձանը պիտի [illegible] հաստատութիւն մը պիտի [illegible]նով կրթական կրօրգը, որ ազգային է բիլինեն։ Երկալլէսի իշխանին նախաձեռնութեամբ կատարուի պիտի յատկանայ յիշատակարանութեամբ, [illegible] նելու, Անգլիոյ, Սկովտիոյ ու կանտ[illegible] մէջ, և վերաշինելու Հաւարտընի [illegible] մատենադարանը։ [illegible]

ՄԱՏԱԿԱՍՔԱՐ․— Թանանարիվէն հեռագրեն յունուար 1 թուականով․ Թամաթավի մէջ տակաւին ժանտախտը կը տիրէ, բայց ձեռք առնուած ազդու միջոցներով կղզիացած է։ Ախտին սկսելէն ի վեր, նոյեմ․ 25, պատահած են 204 դէպք և 133 մահ, որոնց 23ը՝ գաղթածին, 69 Մալկաշ, 39ը՝ Ասիացի և 2՝ Եւրոպացի։ Թամաթավի շուրջը առողջապահական շղթայ մը կայ միշտ և բնիկ ու եւրոպացի բոլոր ուղեւորները բժշկական քննութեան կ'ենթարկուին։ Թամաթավի ու Թանանարիվի ճամբուն շինութիւնները դադրած և գործաւորները արձակուած են։ Թանանարիվի մէջ առողջապահութեան և հանրային մաքրութեան համար խիստ հսկողութիւն կը կատարուի։ Թամաթավի վաճառականները թէեւ կը բողոքեն քարանթինայի միջոցներուն դէմ, սակայն կուսակալ զօրավար Կալլիէնի կարեւորութիւն չի տար։ Քննութեամբ հաստատուած է թէ ժանտախտը Պոմպայէն Մատակասքար տարած է բրինձ բեռցած շոգենաւ մը։ Առաջին բռնուողները եղեր են շոգենաւին բեռերը պարպողները։ Կը յուսացուի թէ անձրեւոտ եղանակը, որ քանի մը օրէն կը սկսի, վերջ տայ այդ ախտին։

—Կղզիին քաղաքական կացութիւնը տարւոյս վերջերը ընդհանրապէս լաւ է։ Հիւսիսային կողմը ապստամբութեանց առաջքը առնուած է, ֆրանսական զինուորներու արագ շարժումին հետեւանքով։ Գիւղերը, որոնցմէ բնակիչները հեռացած էին, նորէն սկսան շէննալ, և վերստին երկրագործութեան ձեռնարկուած է զինուորական հսկողութեան տակ։ Ապստամբապետները ու իրենց համախոհները անտառները փախած են, ուր կը հալածուին։

Մ․ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ․— Նիւ Եորքի Նէյըրճ՝ սպանեւամերիկեան հաշտութեան դաշնագրին ստորագրուելուն առթիւ կ'ըսէ․

«Հաշտութեան դաշնագիրը վերջապէս ստորագրուեցաւ և հիմա տէրն ենք Քուպայի, Բորթօ-Րիքոյի և Փիլիպպեաններու այն մասին որ Սպանիացիներուն կը վերաբերէր։ Կը կարծենք թէ Ծերակոյտը անյապաղ պիտի վաւերացնէ դաշնագիրը։ Մեր առաջին գործը պիտի ըլլայ կազմակերպել գաղթային պաշտօնէութիւն մը կղզիներուն քաղաքակրթութեանը ու վարչութեանը համար, պաշտօնէութիւն մը որ բանակին և նաւատորմին հետ միեւնոյն աստիճանին մէջ գտնուի։ Կը յուսանք թէ լաւատեսները փառաց գագաթին վրայ ցնծութիւններ կատարելու միջոցին իրենց ուշադրութեան առարկայ կ'ընեն նաեւ այս նիւթը և ոչ ալ բոլորովին նախագահին կը թողուն։ Կը վստահեցնենք զիրենք թէ յաղթանակներ տօնելէ աւելի լուրջ աշխատութիւն մը կատարած պիտի ըլլան։ Զենք գիտեր թէ Ճակատագիրը կամ Պարտքը այս խնդրին վրայ բան մը ըսա՞ծ է նախագահին։ Իր պատգամագրին մէջ ո և է ակնարկութիւն չէր ըրած այս խնդրին, ինչ որ մեզի չարագուշակ կ'երեւայ։ Բայց լուռ մնալու համար մենք նոյն պատճառը չունինք։ Պարտքը և Ճակատագիրը երբեմն տարօրինակ կերպով կը վարուին։»

—Ուաշինկթընէն դեկտ․ 31 թուականով կը գրեն թէ ծերակուտական Մորկան որ Խորհրդարանի մէջ Անգլիացիներու հակառակորդներուն ներկայացուցիչն է, խօսակցութեան մը միջոցին ըսեր է․

«Փոխանակ Անգլիոյ հետ համար կարգադրութիւն մը ընել ջանալու, պէտք էր գիտնայինք թէ Անգլիա, որ Միջերկրականի մուտքին և ուրիշ կարեւոր անցքերու տէրն է, կ'ուզէ որ Նիքարակուայի ջրանցքը Մ․ Նահանգաց կողմէ շինուի առանց արգելք յարուցանելու․ բայց բնականաբար ամերիկացի կարգ մը անհատականութիւններէ քաջալերուելով Անգլիա ջանաց առաւելութիւններ ձեռք բերել, հին դաշնագրութեան մը ջնջուելուն փոխարէն որ Մ․ Նահանգաց վրայ պարտք կը դնէ այդ ջրանցքը շինելու համար։ Անգլիա երբ ազատ փոխանակութեան դաշնագիր մը ձեռք անցընէ, Ալասքայի վրայ նաւահանգիստ մը ունենալ պիտի ուզէ։ Իր ժողովուրդին համար թարմ ձուկի պէտք ունի։ Քանատայի համար պիտի պահանջէ որ բոլոր ապրանքները առանց տուրքի անցնին Մ․ Նահանգներէն, ևայլն։ Բայց Անգլիա պէտք չէ երեւակայէ թէ Մ․ Նահանգները տրամադիր են համակերպելու այդ բոլոր պահանջումներուն։»

ԼՈՒՉԷՆԻ․— Ժընեւէն հինգշաբթի թուականով կը հեռագրեն թէ ոճրագործ Լուչէնի անցեալները, քիչ մը մութ ձեռով յայտնութիւններ ըրած է թէ մեղսակից մը ունեցած ըլլայ։ Իր խօսքերէն կ'երեւայ թէ մեղսակիցներ ունի, ինչպէս կասկածած են Ժընեւի դատական իշխանութիւնները, սակայն Լուչէնի ճշգրիտ բան մը չէ ըսած, որով կարելի չէ ձերբակալութիւն մը կատարել և կամ ո և է անհատ հետապնդել։

ՊԷՇԹԱՑԷՆ յունուար 5 թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Նախարարապետ Պառոն Պանֆի եթէ հրաժարի, Պոհեմիոյ Գերմանները և Սլաւները պիտի բանակցին։ Հունգարիոյ ազատականներու մեծամասնութիւնը պիտի պահանջէ որ Պարոն Պանֆիի յաջորդը արդի դահլիճին անդամներէն առնուի, և նոր նախարարութեան մէջ ալ ազատականներէն բաժնուած կուսակցութենէն երկու հոգի գտնուին։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ․— Լոնտոնի մէջ կառավարութիւնը ամէն ջանք ի գործ կը դնէ հերքելու այն լուրը թէ Լոնտոնի նաւահանգիստներուն մէջ ժանտախտէ երկու դէպք պատահած ըլլան։ Այդ առթիւ ժողովուրդին մէջ տիրող յուզումը բուա[illegible]ն հանդարտեր է երբ բժշկական կարե[illegible] թերթ մը հաստատեր է թէ Ալպերթ [illegible]նող շոգենաւին դէպքէն զատ, ու[illegible] մըն ալ Ալպէրթ նաւահանգիս[illegible] պատահած է, ուր նոյն շոգե[illegible] էր։ Շոգենաւը ապաներ[illegible] ներ են։ Բր մուկերը այրեր ու սպան[illegible] գենալին նախ[illegible] կը տրուի թէ չո[illegible] լաքաղաքին [illegible] 150 հոգի, մայ[illegible] ուած են, այն[illegible] Թաղերուն մէջ ձեր[illegible] որ արդէն ժողովուրդի մը միջեւ Բժշկութեանը [illegible] պիտի տրամադիր է [illegible]

ՆԱԽԱՐԵԿՈՒԹԻՒՆ․— [illegible] լոյ հարաւային [illegible] (Անգ[illegible]) հինգշաբթի թուական[illegible] կը գրէ [illegible] մէջ Թրէվօս-Հէտի մօտ [illegible] թէ ունեցեր է անգլիական Բոշայր [illegible] սական Ցիւկէհէն [illegible]։ Ֆրան[illegible] երկուքն ալ ընկղմեր [illegible] միջեւ․ խղդուեր են։ Երկու [illegible] ղեկարները ու նաւաղներ [illegible] Նորվեկեան [illegible] կողմէ։

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՆԵՐԸ․—[illegible] կը հեռագրեն թէ Լաւոբոնէս [illegible]իներու սպանիացիները չեն ընդունիր [illegible] ամերիկացիներու կարգած [illegible] կառավարութիւնը։ Ամերիկեան մարտանաւը մեկնելուն պէս, Սպանիացիները անմիջապէս սպանիացի կառավարիչ մը կարգեր են որ տեղացի քաղաքապահ զօրքերուն մէկ մասը զիներ, վեց թնօ վառօդ ու ռազմամթերքներ ձեռք անցուցեր և ժողովուրդէն տուրք մը գանձեր է։ Բոնաբէի (Քարոլինեան կղզիներ) սպանիացի պահակ զօրքերը ջարդեր և Ամերիկացիներուն նպաստաւոր կառավարիչ մը կարգեր են։

—Ապստամբները երբ իմանան թէ իրենց ի՛նչ ձեւ կառավարութիւն մը պիտի առաջարկուի, տրամադիր են եղեր Իլօ-Իլօն Ամերիկացիներուն յանձնելու։

ԷՍԹԵՐՀԱԶԻԻ ՓԱԽՈՒՍՏԸ․—Սէնթ Ճէյմս Կազէթ կը պատմէ թէ Էսթերհազի ինչպէս Բարիզէն փախաւ, այն միջոցին երբ առաջին անգամ ներկայացաւ քննիչ յանձնաժողովին։ Բարեկամ մը խորհուրդ տուեր է որ հիւսիսային երկաթուղիի գիծով Պելճիքա ուղեւորի, բայց Էսթերհազի դիտել տուեր է թէ կրնայ ըլլալ որ զինքը ճանչնան, «վասն զի, յարեր է, թէեւ զինուորականութենէ հանուած եմ, բայց տակաւին երկու տարի զինուորական կարգապահութեան ենթարկուած եմ և կրնայ ըլլալ որ զիս ձերբակալեն ու դատեն իբրեւ դասալիք, առանց իմ պետերէս արտօնութիւն առնելու մեկնած ըլլալուս համար։ Սակէ զատ խարդախութեան դատն ալ կայ զոր եղբօրորդիս բացած է ինծի դէմ, որուն համար ալ կարելի է զիս ձերբակալել ուզեն, եթէ փախչիլ ուզեմ։»

Էսթերհազիի բարեկամը այս դիտողութիւններուն վրայ յանձնարարեր է այնպիսի տեղ մը շոգեկառք նստիլ որ բնաւ կասկածի առիթ չի տայ, օրինակի համար Շանթիյիէն։ Որոշուեր է որ Էսթերհազի Տուէ փողոցին տունէն կէս օրէն ետքը Մօպէօժ փողոցը երթայ սովորական պտոյտ մը կատարելու պէս։ Մօպէօժ փողոցին անկիւնէն Սէն Տընի գացող ելեկտրաշարժ թրամուէյը նստի և Սէն-Տընիէն Էրինէ երթայ․ այս կերպով պիտի կրնայ հասկնալ թէ իրեն հետեւո՞ղ կա՞յ թէ ոչ։ Էրինէէն հետիոտն Սէն-Տընի դառնայ և շոգեկառքով երթայ Շանթիյի, ուր պիտի սպասէ իրեն։ Անգլիացի նաւային նախկին սպայ մը, Պ․ Ֆ․․․ հաւանած էր գիշերուան մը համար հիւրընկալել Էսթերհազին։ Սպային հետ անգլիացի երէց մը միայն կար որ հազիւ ֆրանսերէն քանի մը բառ գիտէր և հետեւաբար պիտի չկրնար Էսթերհազիին վրայ տեղեկութիւն տալ, եթէ երբեք հարցաքննուէր։ Որոշուեր է նաեւ որ Էսթերհազի մեկնելու միջոցին պեխերը ածիլէ, երկայն հագուստ մը հագնի և ծիսական գլխարկ դնէ չճանչցուելու համար։ Էսթերհազի Բարիզէն ճամբայ ելլելը չափէն աւելի ուշացուցած ըլլալով երբ Շանթիյի հասեր է, անգլիացի սպան արդէն մեկնած է եղեր․ անգլիացի երէցն ալ ֆրանսերէն չգիտնալով բան մը չէ հասկցեր և ճամբեր է Էսթերհազին որ գիշերը պանդոկ մը իջեւաներ և առտուն Պելճիքա ուղեւորեր է։ Էսթերհազի պեխերը ածիլած վիճակին մէջ կատարելապէս Լէոն Ժ․ Պային նմաներ է։ Էսթերհազի հետիոտն սահմանագլուխը անցեր և Պելճիքա մտնելուն պէս պտուտակ մը, շալիկ մը և երեք վզնոց գնելով Պրիւսէլ գացեր և հոն Բրովիտանս պանդոկը իջեւաներ է Պէքօւրի կոմս անունով։ Պանդոկին սպասաւորներէն մէկը դրամական պարգեւ առած չըլլալուն համար նեղանալով, ճամբորդին ո՛վ ըլլալը իմացեր և տեղեկութիւն տուեր է լրագիրներուն։ Էսթերհազի տեսնելով որ ձեռք պիտի անցնի, Օսթէնտի ճամբով Լոնտոն գացեր և Սէնթ-Ճէյմս փողոցին մէջ պանդոկ մը իջեւաներ է․ սենեակէն ներս մտնելուն պէս առաջին գործը եղեր է լամբակին վրայ գտնուած Պատուոյ Լէգէոնի ժապաւէնը հանելով կրակարանին մէջ նետել։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ամեն․ Ս․ Պատրիարք Հայրը երէկ Պետական Խորհուրդի Նախագահ Սայիտ փաշայի բնակարանը երթալով, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ն․ Վսեմութեան հետ։ Ս․ Պատրիարք Հայրը յետոյ Պատրիարքարան երթալով, ճարտարապետ Մելիտոսեան Գրիգոր էֆ․ի հետ Մայր Եկեղեցիի իջաւ և անոր յարակից պահարաններէն մէկը կանոնաւոր գանձատունի վերածելու համար հարկ եղած կարգադրութիւնները ըրաւ։

Ն․ Սրբազնութիւնը գիշերը անցուց Պատրիարքարանի մէջ և այս առաւօտ Ս․ Ստեփաննոս Նախավկայի տօնին առթիւ Մայր Եկեղեցիին մէջ կատարուած արարողութեան ներկայ գտնուեցաւ, որմէ վերջը դպրաց ուսումնարանը երթալով շնորհաւորեց դպիրները որոնց տօնախմբութիւնը կը կատարուի այսօր Ս․ Ստեփաննոսի տօնին առթիւ։

—Ս․ Պատրիարք Հօր կողմէ այսօր Յունաց, Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքարանները և Պուլկարաց Էկզարքարանը Ծննդեան շնորհաւորութեան համար գացող պատգամաւորութիւնը կը կազմեն, Պատր․ Փոխանորդ Տ․ Գաբրիէլ Ճէվահիրճեան եպիսկոպոսը, Տ․ Գինէլ և Տ․ Վահրիճ վարդապետները, և Նուպարեան, Տիգրան, Տէմիրճիպաշեան Սեպուհ և Տէր Ներսէսեան Տիգրան էֆ․ները։

—Ս․ Պատրիարք Հայրը շրջաբերական մը ղրկելով գաւառները յանձնարարեց առաջնորդարաններուն, Թաղ․ Խորհուրդներուն և հոգաբարձութեանց՝ ամէն կարելի միջոց ի գործ դնել որպէս զի օտար [illegible]անոցներու մէջ կրօնականի մը և կամ [illegible] կրօնի հմտութիւն ունեցող աշխարհականի մը կողմէ կրօնի դասախօսութիւն ըլլայ։ Ն․ Սրբազնութիւնը յիշեցնելով թէ օտար որբանոցներու նպաստող բարեսէր անձերը երբեք չեն ներեր որ իրենց տըւած նպաստը գործածուի անմեղ մանուկներ իրենց մայրենի Եկեղեցիի ծոցէն հեռացնելու գործին, պատուիրեց որ այդ որբանոցներու տնօրէններուն հետ համաձայնութեան մը գան, որպէս զի թէ՛ կրօնի դասեր տրուին հոն և թէ՛ կիրակի և տօնական օրեր որբերը մեր եկեղեցին ղրկուին։ Ս․ Պատրիարք Հայրը գոհունակութեամբ յիշելով թէ շատ մը տեղեր այդ սկզբունքները ընդունուած են, կը պատուիրէ որ եթէ այս մասին հակառակողներ գտնուին, անմիջապէս տեղեկագրուի Պատրիարքարան, որպէս զի այս վերջինին կողմէ պէտք եղած դիմումները ըլլան որոնց որ անկ է։

—Ուսումնական Խորհուրդի երէկուան նիստին մէջ, որ գումարուեցաւ Տոքթ․ Վահրամ էֆ․ Թորգոմեանի ատենապետութեամբ, հետեւեալ որոշումները տրուեցան․

Պետրոս էֆ․ Կարապետեանի կողմէ ներկայացուած մէկ քննական յայտագրին վրայ՝ որոշուեցաւ ուսուցչի վկայական տալ Պարտիզակցի երեք ուսուցիչներու, իւրաքանչիւրին իր կարողութեան աստիճանին համեմատ։

Մայրաքաղաքիս ազգային վարժարաններու 1898—99 տարւոյ վիճակացոյցը պատրաստուած ըլլալով, Խորհուրդը մէկ քանի փոփոխութիւններէ վերջ, որոշեց ներկայացնել զայն Ս․ Պատրիարք Հօր հաւանութեան և ըստ այնմ հրատարակութեան տալ։

Կայս․ Լիսէի շրջանաւարտ Նալպանտեան Միքայէլ էֆ․ որ ներկայ տարեշրջանի Ուսուցչական քննիչ Յանձնաժողովին կողմէ չափագիտութեան օգնական-մասնագէտ ուսուցչի վկայականի արժանի ընդունուած էր, Խորհուրդին ներկայացաւ որ գոհունակութիւն յայտնելով անոր, քաջալերեց զինքը իր ընդգրկած ուսուցչական ասպարէզին մէջ։

Վերստին զբաղեցաւ Պալաթու ազգ․ վարժարանաց խնդրով և Ս․ Պատրիարք Հօր բացորոշ որոշմագրին համաձայն՝ որոշեց վերջին անգամ մըն ալ ազդարարել Թաղ․ Խորհուրդին որպէս զի վարժարանին ուսուցիչ Փարամազեան Փառնիկ էֆ․ հրաժարեցուցանէ կա՛մ Հոգաբարձութեան անդամակցութենէն և կա՛մ վարժարանին մէջ վարած ուսուցչի պաշտօնէն։

Կէլիպոլուի ազգային աղջկանց վարժարանին համար կարող ուսուցչուհի մը խնդրուած ըլլալով, այս մասին հարկ եղածը յանձնարարուեցաւ դիւանապետին։

Պարտիզակի ազգ․ վարժարանի ուսուցիչ՝ Եփրանոսեան Գրիգոր էֆ․ ուսուցչի վկայական ստանալու համար դիմում ըրած ըլլալով, յանձնուեցաւ վիճակին Ս․ Առաջնորդին ի գործ դնել այս մասին Կազմական Կանոնագրի տրամադրութիւնը։

Կիւրինի ազգ․ վարժարաններուն նոր կազմակերպութիւն մը տրուելու մասին տեղւոյն Հոգաբարձութեան կողմէ հրահանգ խնդրուած ըլլալով, որոշուեցաւ հարկ եղածը հաղորդել։

Բալուի, Շ․Գարահիսարի և ուրիշ մէկ քանի վիճակներու աղքատ վարժարաններուն համար դասագիրք խնդրուած ըլլալով, յանձնարարուեցաւ Գրենական Յանձնաժողովին։

Ազգ․ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան մէկ պաշտօնագրին վրայ՝ Խորհուրդը որոշեց յատուկ շրջաբերականով մը հրաւիրել ազգ․ վարժարաններու խնամակալ մարմինները որ հաճին անխտիր գործածել իրենց վարժարաններուն մէջ ի նպաստ այդ Հաստատութեան պատրաստուած դպրոցական տետրակները։

Փաստաբան Արիստակէս էֆ․ Գասպարեան իր պատրաստած Հուզուգ Միւլավիրի անուն գործը, և ազգային ուսուցիչ Տէմիրեան Գրիգոր էֆ․ իր աշխատասիրած Գործնական եւ Արհեստական Իրագիտութիւն անուն դասագիրքը Խորհուրդին վաւերացման ներկայացուցած ըլլալով, յանձնուեցան դասագրոց քննիչ Յանձնաժողովին նախաքննութեան։

Ասոնցմէ զատ, Խորհուրդը զբաղեցաւ 25ի չափ կրթական մասնաւոր խնդիրներով և որոշեց իր յառաջիկայ նիստը նուիրել միմիայն տետրագրութեանց վերջնական ընթերցման և վաւերացման։

— Պալաթու Թաղեցիներէն յատուկ պատգամաւորութիւն մը երէկ Բերայի Արհեստանոցը երթալով, ուզած է ներկայանալ Ուսումն․ Խորհուրդին և յանձնել Թաղեցւոց անոր ուշադրութիւնը հրաւիրել Թաղին երկսեռ վարժարաններուն անկերպարան վիճակին վրայ։ Սակայն նիստը վերջացած ըլլալով խնդրարկուները Ս․ Պատրիարք Հօր ներկայանալ որոշեր են։

—Խասգիւղի Թաղ․ Խորհուրդը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Եգիպտաբնակ ազգայիններէն կամսարական Արմենակ և Տիգրան էֆէնտիները Ծնունդի առթիւ 40 օսմ․ ոսկի նուիրած են յիշեալ Թաղի աղքատ տղոց հագուստ շինուելու համար։

«ՄԱՍԻՍ»Ի ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ԹԻՒԸ

Կիսամսեայ Մասիսի 3րդ Թիւը հրատարակ պիտի ելլէ յունուար 5ի առաւօտուն, իբր Կաղանդի և Ծննդի միացեալ համար մը, սովորական 32 էջերէ աւելի բովանդակութեամբ, առանց գինին վրայ յաւելում մը ըլլալու։ Այս առթիւ Մասիս պիտի սկսի նաեւ հրապարակուիլ իր մասնաւոր կողքովը զոր պատրաստած է նկարիչ Պ․ Տիրան Չրաքեան։ Յունուար 5ի թիւէն՝ Մասիս պիտի սկսի ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏՆԵՐԸ բաժինը, մասնաւոր կերպով պատրաստուած գլխազարդի մը տակ, և ԳԻՏԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ օգտակար յօդուածներու շարքը։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՈՐԲԵՐՈՒՆ ԽԱՂԱԼԻԿ

ԲԵՐԱ, 25 Դեկտ.

Արեւելքի «Կաղանդին մօտ» վերնագրով խմբագրականը կարդալով, խորապէս զգածուեցանք և մտածեցինք քանի մը փոքրիկ նուէրներ ընելով մեր այն տարաբաղդ ընկերներուն որոնք զուրկ են ընտանեկան գուրգուրանքէ, մեր գործը յայտնել անոնց: Ուստի կը փութանք խել մը խաղալիք կայն ղրկել և խնդրել որ Ազգ. Հիւանդանոցի Որբանոցին ղրկելու շնորհն ընէք, Կաղանդի գիշերուան համար:

Աշակերտք Պերման Զուիցերեան Վարժարանի
ԶԱՐԵՀ ԵՒ ՎԱՀԷ ԶՕՓՈՒՐԵԱՆ

Ծ. Խ. — Այս նամակին կ'ընկերանային 43 կտոր զանազան խաղալիկներ զորս փութացինք Հիւանդանոցի գրասենեակը ղրկել: Կը յուսանք թէ մանկական այս ազնիւ նախաձեռնութիւնը իր հետեւողները կ'ունենայ:

ԾԱՂԻԿ գրական և երգիծաբանական շաբաթաթերթի 35րդ թիւը հրատարակուեցաւ այսօր: —Տարեկան 50, վեցամս. 25 և հատը 1 ղրշ:

Դիմել առ Մարտիրոս Տէօքմէճեան, Տնօրէն Ծաղկի, Նորատունկեան խան Ղալաթիա:

Տէր և Տիկին Աղեքսանդր Փանոսեան և իր զաւակունք, Օննիկ էֆ. Փանոսեան, Տէր և Տիկին Գրիգոր Շամտանճեան և իր զաւակունք, Տէր և Տիկին Գ. Սէլիմյէճեան, Այրի Տիկին Ցաբեթիկ Նէվրուզ, Տէր և Տիկին Պետրոս էֆ. Մոմճեան, Տէր և Տիկին Օ. Տէրվիշեան, Փանոսեան, Շամտանճեան, Հազարեան և Մինասեան ընտանիք ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն իրենց դառնաղէտ կորուստը յանձին'

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՆԱՐԴԻԿ Գ. ՓԱՆՈՍԵԱՆԻ

որ կնքեց իր մահկանացուն, յետ կարճատեւ հիւանդութեան:

Կը հրաւիրուին ազգականք և բարեկամք ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին որ պիտի կատարուի վաղը, կիրակի, ժամը 6ին (Ը. Թ.) ի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ Բերայի, ուսկից մարմինը պիտի փոխադրուի Պէօյիւք-տէրէ Փանոսեան ընտանեաց յատուկ դամբարանը:

Բերա, 26)7 Յունվար 1899

Մահազդ չ'ընդունողներէն կը խնդրուի իբր այն նկատել այս:

Տէր և Տիկին Նշան էֆ. Փափազեան, Տէր և Տիկին Պետրոս էֆ. Փափազեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Բարսեղ էֆ. Հալաճեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Տիրան պէյ Տատեան և զաւակունք, Տէր և Տիկին Կարապետ էֆ. Աբրահամեան, Քիւրքճիխանլըեան, Բինկեանլեան, Լաթիֆեան, Յովհաննէսեան, Քոլոլեան, Փափազեան, Կեսարեան և Պոյաճեան ընտանիքները խորին ցաւօք կը ծանուցանեն ցաւալի մահը

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ԱՆՆԻԿ Ց. ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ

որ հանգեաւ ի Տէր երէկ, ուրբաթ:

Ազգականք և բարեկամք կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին որ պիտի կատարուի վաղը, կիրակի, 27 դեկտմբ. ի ժամ 8 (Ը. Թ.) Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ Մաքրիգիւղ ուր արդէն փոխադրուած է հանգուցելոյն մարմինը և պիտի ամփոփուի տեղւոյն գերեզմանատունը ընտանեաց մասնաւոր դամբարանին մէջ:

Մաքրիգիւղ, 26 դեկտմ. 1898

Սիրքեճիէն կառախումբը կը մեկնի ժամը 12 (Ը. Ե.):

Մասնաւոր հրաւիրագիր չընդունողներէն կը խնդրուի իբր այն նկատել ներկայս:

Այրի Տիկին Արտեմ Ց. Իփլիքճեան (ծնեալ Փալազաշեան), Տէր և Տիկին Պօղոս Իփլիքճեան և Փալազաշեան ընտանիքը' շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին' Յովհաննէս էֆ. Իփլիքճեանի մահուան առթիւ:

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ. Վեհ. Սուլթանը միջօրէին գնաց նոյն մզկիթը և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայսերական պալատ դարձաւ: Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Շուէտի դեսպանը, դեսպանուհին ու խորհրդականը, ռուսական զօրավար Պէքէնտօրֆ, կինը ու տղան, Քամպոնջէվէնէր փաշայի աղջիկը և երեսունի չափ օտարազգիներ: Ներկաներէն ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց:

ՄԱՀ ԷՍՄԱ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻԻՆ.— Բարձր. Էսմա իշխանուհին որ թոքախտէ և կեղծմանկէ կը տառապէր, առջի օրը մեռաւ:

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ կողմէ Գերմանիոյ Կայսրուհիին նուիրուած երկու կառքերը ու նժոյգները երէկ Բոզտամ հանելով կայս. ախոռները տարուեցան: Այդ նժոյգները տարած էր գնդապետ մը:

ԾՈՎԱՅԻՆ Նախարար Հասան փաշա ապաքինած ըլլալով հինգշաբթի օրը իր պաշտօնատեղին երթալ սկսաւ:

ՅՈՒՆԱԿԱՆ Ծննդեան տօնին առթիւ Ց. Քոնսթանթինոս Ա. Պատրիարքը երէկ առտու հանդիսաւոր պատարագ մատոյց Ֆէնէրի մայր եկեղեցիին մէջ: Ն. Սրբազնութիւն բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար: Եկեղեցական արարողութեանը ներկայ գտնուեցան Ռուսիոյ, Յունաստանի, Սերպիոյ և Սեւ Լերան դեսպանները, որոնք յետոյ Պատրիարքարան երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին Ս. Պատրիարքին:

—Պուլկարաց Ս. Էկզարքն ալ երէկ առտու պատարագեց պուլկարական եկեղեցիին մէջ: Ն. Սրբազնութիւնը բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին համար: Պուլկարական գործակատար Պ. Մարքով ներկայ գտնուեցաւ և յետոյ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Ս. Էկզարքին:

ՀԵՌԱԳՐԱԹԵԼ.— Աֆրիկեան Տրիպոլսոյ և Մըրզըք Ատայի միջեւ գտնուած հեռագրաթելը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, մինչեւ Պէնկազի պիտի երկարի. Հեռագրաթելերու ղեկավարման, հեռագրական եօթը կայաններու շինութեան և պաշտօնեաներուն ծախքը ներկայ տարուան ելմտացոյցէն պիտի վճարուի:

ՕՐԻՆԱԿԱՆ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Պետական Խորհուրդը նկատելով որ օտար հպատակի մը հետ ամուսնացած օսմ. հպատակ կնոջ մը ժառանգած Վագֆ կալուածը Մահլուլ չըլլար, որոշեց որ այդ կնոջ ամուսնութենէն առաջ վրան գտնուած կալուածներն ալ Մահլուլ եղած չեն նկատուիր: Այս որոշումը եպարքոսական պաշտօնագրով հաղորդուեցաւ Էվգաֆի նախարարութեան:

ՄՈՒՏԱՆԻԱՅԷՆ առջի օրը առտուն ճամբայ ելած Մախսուսէի շոգենաւը իրիկուան ժամ 12ին Կ. Պոլիս հասնելով բրաթիքան չէ կրցեր առնել և բնականաբար բոլոր ուղեւորները ստիպուեր են գիշերը այդ շոգենաւին մէջ անցընելու: Ժամը երեք մղոն արագութիւն ունեցող փայտի կտորի մը մէջ, կ'ըսէ Իգտամ, ամբողջ օր մը նեղուելէ ետքը, գիշերն ալ նոյն վիճակին ենթարկուելու դժբաղդութիւնը այնչափ յուզեր է ուղեւորները որ ամէնքն ալ սկսեր են արտասուել, վասն զի ճամբան մօտ ըլլալուն համար ո՛չ անկողին ունէին, և ոչ ուտելիք: Խաչուէճին առիթէն օգտուելով մէկ օխա հացը երկու ղրուշի ծախեր է: Մուտանիայի գիծը, կը յարէ Իգտամ, եթէ կանոնաւոր ընկերութեան մը ձեռքը ըլլար, ուղեւորութիւնը այնչափ շուտով պիտի կատարուէր որ կարելի պիտի ըլլար երկու ժամէն երթալ և մինչեւ իսկ Պրուսա կիրակի օրուան զբօսավայր կրնար ըլլալ Կ. Պոլսոյ ժողովուրդին համար:

ՈՐՍՈՐԴՈՒԹԻՒՆ.—Իտալիոյ ու Յունաստանի դեսպանները և ուրիշներ որոնք որսորդութեան համար անցեալ օր Գարամուսալ գացած էին, հինգշաբթի իրիկուն մայրաքաղաքս դարձան:

ՎՈՅՎՈՏԱՅԻ նախորդ ոստիկանապետ Շեմսէտտին պէյ վերահաստատուեցաւ իր պաշտօնին մէջ:

ՍԸՂԸՐԴԻ նոր կառավարիչ Էմին պէյ երէկ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ:

ԷՆԿԻՒՐԻԻ պարսկական հիւպատոս Հաճի Ալի պէյ մայրաքաղաքս եկաւ:

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ, առողջապահական քննիչ յանձնաժողովի տեղեկագրին համաձայն, ծանոյց ամէն կողմ թէ թթուածին պարունակող օշարակները փոխանակ պղինձէ ամաններու մէջ դրուելու, շիշերու մէջ ծախուին. Նոյնպէս շաքարավաճառներու պատրաստած անուշներն ալ հողէ ամաններու մէջ դրուին:

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ անասնաբուժական վարժարանին համար շէնք մը յատկացնելու խնդիրը Պետական Խորհուրդին մէջ քննուելով, որոշուեր է թէ ծախքին փոխարէն հասոյթ մը եթէ ըլլայ նոր շէնք մը կառուցուի և կամ բժշկական վարժարանը եթէ Հայտար Փաշա փոխադրուի, անոր հիմնական շէնքը քաղաքային անասնաբուժական վարժարանին յատկացուի. իսկ մինչեւ որ այս պարագաներէն մէկը վերջնականապէս որոշուի, ապարանք մը վարձուի և վարժարանի վերածուի: Մեծ եպարքոսը որուն յանձնուած էր խնդիրը, արտօնեց առժամաբար շէնքի մը վարձուիլը նոյն նպատակով:

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնը որոշեց որ գործածուած գոյքերը նախ ապահովուին և ապա մաքսատուններէն դուրս հանուին:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ քննիչները սկսած են քննել թէ հանրային առողջութեան ո՛ր աստիճան կրնան վնասել այն ներկուած շաքարները որոնք թէ' Եւրոպայէն կը բերուին և թէ հոս կը շինուին:

ՄԱԽՍՈՒՍԷՆ.— Ձեռնհաս խմբագրութիւնը ծանոյց որոնց որ անկ է թէ Գաթըգիւղի գիծին յատկացուած շոգենաւերը պէտք է սրագնթաց, տոկուն և մաքուր ըլլան:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Հինգշաբթի գիշեր Շարքէօյի և Միւրէֆթէի մէջ երկու անգամ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են, նախ խիստ զօրաւոր և յետոյ թեթեւ:

ՊՐՈՒՍԱՅԻ մէջ հինգշաբթի օրը բաւական անձրեւ տեղացեր է:

ՓԱՍԹԸՄՈՒՆԻԻ նահանգին վագֆի վերաբերեալ գործառնութիւնները աւելի կանոնաւորելու համար, 400ական ղրուշ ամսաթոշակով երկու քարտուղար և հարիւր ղրուշ ամսաթոշակով հաւաքիչ մը պաշտօնի կոչուեցան:

ԱՏԱՆԱՅԻ նահանգին դատական գործառնութեանց մէկ վիճակագրութիւնը ղրկուած է ձեռնհաս պաշտօնարանին:

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ Ատեանը, առջի օրը, երեքտարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց Մէհմէտ անուն մարդ մը որ սեպտ. 4ին Մէվլանայի դրան մօտերը խանութպան Խալիլը վիրաւորած էր սպաննելու դիտաւորութեամբ:

ՁԿՆՈՐՍՆԵՐԸ.— Սեւ Ծովու բերանը ձկնորսութիւնը շատ յաջող վիճակ մը ունի այս տարի: Անցեալ օր Կէօք Գաեայի մօտ երկու նաւակներու իւրաքանչիւրը 7000ական սկումբրի ձուկ որսացեր է: Այս առատութեան պատճառաւ ձուկին հազարը մէկ փարայի կը ծախուի: Սարըեարի ձկնորսներուն մէջ օրական տասնըհինգ ոսկի շահող կայ եղեր:

ՄԷՍՃԻՏԻ Թիկոր շոգենաւը, որ Տրապիզոնէն եկած էր, երէկ Ղալաթիոյ քարափին մօտենալու պահուն քարափին զարնուեցաւ և գլխու կողմէն վնասուեցաւ:

ՄԱՐՄԱՐԱՅԻ մէջ առջի օրը աղբեռցած Հըֆզիւրրահման անուն առագաստանաւ մը փոթորիկի բռնուեր է: Ալիքները այնչափ սաստիկ են եղեր որ նաւուն տախտակամածին վրայ գտնուած գոյքերը և ամէն բան քշուեր տարուեր են: Հովին սաստկութենէն առագաստներն ալ պատռեր են և վերջապէս նաւը ընկղմելու վիճակին հասեր է, բայց նաւաստիները ամբարանոցները բացեր և աղէն 20 հազար քիլոյի չափը ծովը նետեր են: Ասոր վրայ նաւը թեթեւնալով կրցեր է ճամբան շարունակել: Հըֆզիւրրահման առջի իրիկունը Պոլսոյ նաւահանգիստը մտաւ:

ԳԱՐԱՔԷՕՅԻ կամուրջին առջեւէն, անցեալ իրիկուն, նաւակով Միխալի շոգենաւը ելլող զինուորական սպայ Իզզէթ էֆ. ծովը ինկաւ, բայց անմիջապէս ազատեցին:

—Գարաքէօյի կամուրջին Գասըմփաշայի նաւամատոյցէն երէկ Խալիտ անուն բեռնակիր մը գլորուելով ծովը ինկաւ, սակայն հոն գտնուողները օգնութեան փութալով ազատեցին զայն:

ՇԻՇԱՆԿԻՐ Թաղին մէջ, առջի գիշեր, տան մը բաղնիքին ծխնելոյզէն հրդեհ ծագեցաւ, բայց շուտով մարեցին:

ԲԵՐԱՅԻ Տաւշանճը փողոցին մէջ Խարալամպոս անուն մարդ մը, որ գինով էր, իր ընկերներուն հետ կռուեցաւ և նոյն միջոցին ապակի մը կոտրելով ձեռքէն ծանրապէս վիրաւորուեցաւ:

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.—Ալի պէյ գիւղին մէջ, երէկ, կաթնավաճառ Եաշար յանկարծամահ եղաւ:

ԳԱՍԸՄ ՓԱՇԱՅԻ նաւամատոյցին առջեւ երէկ Հիւսէյին անուն մարդ մը կռուի բռնուեցաւ նաւավարի մը հետ, որ զինքը Ղալաթ տանելու համար առաջուընէ սակարկութիւն ըրած, բայց Ֆէնէր հանած էր: Նաւակին մէջ ալ կռուած ըլլալով, նաւավարը նորէն Գասըմ Փաշա վերադարձուցած էր Հիւսէյինը: Հոն կռիւ մը սաստկանալով նաւավարը թիակի ուժգին հարուած մը իջեցուց Հիւսէյինի ականջին, զոր փրցուց:

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

Յառաջիկայ չորեքշաբթի գիշեր, Բերա, «Իւնիոն Ֆրանսէզ»ի սրահին մէջ երաժշտական երեկոյթ մը տեղի պիտի ունենայ' պապական նուիրակ Մոնսէնեօռ Պօնէթթիի և ֆրանսական դեսպանատան գործակատար Պ. Պասթի կրկնակ հովանաւորութեան ներքեւ, ի նպաստ «Այրիներու և որբերու նպաստամատոյց» ֆրանսական հաստատութեան: Երկու սեռէ ծանօթ արուեստագէտներ ու արուեստասէրներ պիտի մասնակցին այս նուագահանդէսին: Մուտք կէս օսմ. ոսկի:

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՔԻՒՐԻԼԻՈՍ ՄԵԾ ԴՈՒՔՍԸ անցեալ շաբաթ օր Շիքակօ ժամանեց և ընդունուեցաւ ռուսական հիւպատոսին կողմէ. առաջնորդուեցաւ ռուս եկեղեցին ուր գոհաբանական աղօթքներ կատարուեցան ռուսական սովորութեան համաձայն: Մեծ դուքսը, Նիւ Եորք Հէրըլտ թղթակցին հետ, Փիլիպպեաններու և Նիքարակուայի ջրանցքին խնդիրներուն վրայ տեսակցելով ըսաւ.

«Կը շնորհաւորեմ Մ. Նահանգները իրենց ձեռք անցուցած նոր երկիրներուն համար: Սպանիոյ վրայ ձեր տարած յաղթանակը միանգամայն ծանր պարտականութիւններ դրած է ձեր վրայ: Կարծեմ թէ շատ դժուարութիւններ պիտի ունենաք Փիլիպպեանց բնիկներուն հետ. պիտի պարտաւորուիք պատերազմելու անոնց հետ: Այդ բնիկները շատ բարեբարոյ պիտի չըլլան: Ռուսիոյ համար բարեբաստիկ դէպք մըն է Մ. Նահանգաց ներկայութիւնը Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ: Եւրոպական տէրութիւններ նախանձեցան այն դերին վրայ զոր Մ. Նահանգները պիտի կատարէին աշխարհի այդ մասին մէջ ուր տակաւին ո՛չ ազդեցութիւն ունէին և ոչ շահ: Բայց Ռուսիա հաճոյքով կը տեսնէ հոն ձեր ներկայութիւնը, վասն զի համոզուած է թէ ծայրագոյն արեւելքի մէջ խաղաղութեան գործօն մը պիտի ըլլաք»:

Նիքարակուայի Ջրանցքին խնդրին համար' մեծ դուքսը ըսաւ.

«Նախամեծար կը համարիմ այս մասին բան մը չըսել ձեզի, սա գերազանց պատճառով որ խնդրին տեղեակ չեմ. եթէ տեղեակ ըլլամ ալ, պիտի չուզեմ բան մը ըսել այդչափ փափուկ կէտերու վրայ»:

Թղթակիցը հարցուց թէ Ռուսիա ինչ կը խորհի Չինու և Սիամի մէջ Անգլիոյ ու Ֆրանսայի ընթացքին վրայ: Մեծ դուքսը պատասխանեց.

«Անգլիա, ինչպէս գիտէք, ինչպէս աշխարհ գիտէ, բնաւ չէր ուզեր որ Ռուսիա երկիրներ ձեռք անցընէ Չինու մէջ: Մենք հիմա ծովային նաւահանգիստներ ունինք Չինու մէջ և կ'ենթադրենք թէ այս պարագան դժգոհութեան պատճառ եղած է Անգլիոյ»:

ՏՈՆ ՔԱՐԼՈՍ.—Քարլոսեաններու թերթը Քոռռէօ բացարձակապէս կը հերքէ այն լուրը թէ տոն Քարլոս տրամադիր եղած ըլլայ ի հարկին սպանիական երկրէն մաս մը ուրիշին յանձնելու: Քոռռէօ կ'ըսէ թէ Սպանիոյ հողը իր ամբողջութեանը մէջ նուիրական է տոն Քարլոսի համար:

ՍՈՒՏԱՆ.—Թայմզ հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Գահիրէէն.

Մարշան Ֆաշոտայէն մեկնելու միջոցին Սուտանցիներու 7րդ վաշտը որ Ֆաշոտայի պահակազօրքը կը կազմէ և որուն հրամանատարն է գեր-գնդապետ Ճէքսըն, ֆրանսացի հազարապետին ներկայացուցեր է Սայիտ Տէհէն Էմիրի դրօշը, որուն դէմ Մարշան կռուած էր, անգլեեգիպտական զօրքերուն ժամանելէն առաջ: Մարշան շատ զգածուեր է այս փափկանկատութենէն:

—Մարշանի արշաւախումբին հիւանդները անցեալ երկուշաբթի հասան Գահիրէ, ուր ֆրանսական հիւանդանոցը տարուեցան և յետոյ Սուէզ պիտի ղրկուին:

—Մարշանի պատւոյ սուր մը նուիրելու համար Եգիպտոսի ֆրանսական գաղթականութեան բացած հանգանակութիւնը մինչեւ հիմա 3,260 ֆր. արտադրեց: Բոռ-Սայիտի մէջ 214 ֆր. հաւաքուեցաւ: Իսմայիլյա ու Սուէզի մէջ ալ հանգանակութիւն կը կատարուի:

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱ.—Քոսթարիքայի Հանրապետութեան նախագահը որ Բարիզ կը գտնուի, յայտարարեր է Տէյլի Մէյլի թղթակցին թէ ֆրանսական Ընկերութեան մը հետ կը բանակցի նաւահանգիստի մը շինութեանը համար:

ՔՈՒՊԱ.—Հաւանաբար կը հեռագրեն Թայմզի թէ զօրավար Մաքսիմօ Կոմէզ կ'ուզէ որ Քուպայի զինուորները պահեն իրենց զէնքերը մինչեւ այն ատեն որ Ամերիկացիները ճշդեն Քուպայի անկախութեան հռչակման թուականը: Միւս զօրավարները համակարծիք չեն եղեր Մաքսիմօ Կոմէզի և կ'ուզեն անմիջապէս զէնընկէց ըլլալ և քուպացի զինուորները իրենց տեղերը վերադարձնել:

ՏԱՆԻՄԱՐՔԱՑԻՆԵՐՈՒ ԱՐՏԱՔՍՈՒՄԸ.—Պէրլինէն կը հեռագրեն թէ բոլոր լրագիրները, նոյն իսկ գերմանացման կուսակիցները կը քննադատեն Շլէզվիկի Տանիմարքացիներուն դէմ գործադրուած միջոցները որպէս բարբարոսական կը նկատեն: Վոսիշէ Զայթունկ այս ընթացքը անարժան կը գտնէ քաղաքակրթեալ տէրութեան մը համար որ ամբողջ աշխարհի առջեւ բարոյական ձախողում մը կը պատրաստէ Գերմանիոյ: Գերման կառավարութիւնը հրամայած է քննութիւն մը կատարել արտաքսումներուն համար: Այդ քննութիւնը աւստրեհունգարացիներու նկատմամբ միայն պիտի կատարուի: Գերման թերթերը, որ կառավարութենէն կը ներշնչուին, կը շարունակեն իրենց պայքարը Աւստրիոյ դէմ:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ կայսեր այն հրամանագիրը, որով բանակին մէջ գործածուած ֆրանսերէն բառերուն գերմաներէնը պիտի յաջորդէ, յունուար մէկէն սկսաւ գործադրուիլ:

Հեռագիր

ԲԱՐԻԶ, 6 Յունվար.— Կոլուա կ'ըսէ թէ Տրէյֆիւս, աստիճանազուրկ ըլլալու օրը, թաղապետական պաշտօնեայի մը խոստովանութիւններ ըրեր է իր մեղապարտութեանը նկատմամբ:

—Տէյլի Թէլէկրաֆ կ'իմանայ թէ Տրէյֆիւս թոքէն կը տառապի:

ՄԱԴՐԻԴ.— Ընդհանուր կարծիք կայ թէ պահպանողականները պիտի կազմեն նոր դահլիճը:

ՎԻԷՆՆԱ.— Վիքթոր Նաբոլէոն իշխանին նկատմամբ ելած լուրը կը հերքուի:

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 6 դեկտ.—Վճռաբեկ Ատեանը յունուար 12ին ներկայանալու համար կոչնագիր ղրկեց Բաթի տիւ Քլամ դեր գնդապետին, Լոթ հրամանատարին և Ժիւնկ հարիւրապետին:

ՄԱԴՐԻԴ.— Վերջնապէս որոշուած է ջնջել գաղթային նախարարութիւնը:

—Համաձայնութիւն մը գոյացաւ պահպանողականներու պետ Պ. Սիլվէլայի և զօրավար Բոլավիէխայի միջեւ:

ԼՈՆՏՈՆ.—Նիկէրի պայմանադրութիւնը Անգլիոյ Խորհրդարանին պիտի ներկայացուի նստաշրջանը բացուելուն պէս:

ՎԻԷՆՆԱ.—Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Հունգարիոյ նախարարապետ Պառոն Պանֆիի հետ:

—Նիւ Ֆաունտլէնտի նոր կառավարիչը փետրուար 1ին Լոնտոնէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպ ի իր նոր պաշտօնատեղին:

ԲԱՐԻԶ.—Թրանսվաալի հանրապետութեան նախագահը յայտարարեց թէ կատարեալ յարաբերութեան մէջ է Անգլիոյ կառավարութեան հետ:

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ
1899 Տարւոյ
Սեփականութիւն Ս. Փրկչի Ազգային Հիւանդանոցի
ԳԻՆ 2 ՂՐՇ.

Կեդրոնատեղին է Ազգ. Հիւանդանոցի գրասենեակը Կ. Պոլիս, Մեծ-Նոր խան, միջին յարկ թիւ 48, 49, 50: (Կցէ

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

26 Դեկտ. 1898
Կ. ՊՈԼԻՍ. — Ծանրաչափ 761.
Ջերմաչափ 3.
Օդը ամպոտ:
Կէս օր. — Ժամը 7.8:

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	11
Սէլանիկ	—	4
Իզմիր	—	4
Հալէպ	—	—
Էնկիւրի	—	4
Պրուսա	—	—
Արխանկէլ	28	—
Պետերսպուրկ	10	—
Մոսկուա	1	—
Բարիզ	—	6
Վիեննա	—	4
Օտեսա	—	0
Սոֆիա	—	1
Աթէնք	—	—

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Հանդարտ:

ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Եւրոպական սակարաններէն հասած վերջին հեռագիրները թէ' ֆրանսական և թէ անգլիական ռանդներու վրայ բաւական բարձրութիւն կը ցուցնեն. Նոյնպէս օսմ. և սպանիականներու վրայ: Անհասկընալի պատճառով մը երկու օր է որ սակարանի գործառնութիւնները թոյլ են: Բարիզի սակ. մէջ օսմ. քոնս. 22.80, երկ. 111.50, Լոնտոն 22.63. Պերլին' քոն. 22.85, երկ. 113 ֆր. Պրիւսէլ քոն. 22.85, երկ. 110 ֆր: Հոս բացուեցաւ քոն. 25 ղրշ. 4½ փարա և երկթ. 110.5: Գործերը տկար:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Դ.	Օ. Ո.	25	03
Ամէնէն բարձր գին	»	25	06½
Ամէնէն վար գին	»	25	02½
Ռումէլիի Երկթ. զոգ.	Ֆր.	110	—
Ամէնէն բարձր գին	»	110	12
Ամէնէն վար գին	»	110	—

ԲԱՑՈՒՄ 26 Դեկտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Դ.	Օ. Ո.	25	04½
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	110	50
Օսմանիյէ		405	—
Ռէժի		288	—
Օսմ. Պանքա		12	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթթմ.		9	25
Երկրագործական Պանքա		3	30
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	8	20
Օսմ. Ապահով.		4	20
Թրամուէյ բաժնեթ		780	—
» ժուիսանս		280	—
» պարտաթ.	Ֆր.	492	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	297	50
Քարափի Կ. Պոլսոյ	»	456	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ութ օրուան	Օ. Ո.	1	80
» մէկ ամսուան	»	—	—
Ռում. Երկթ. ութ օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	28
Անգլիական ոսկի	»	110	10
Բոլ էմբէրիալ	»	90	20
Քրիմիզ	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	04
Մէթալիք	»	94	30
[illegible] Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	54

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	—
» » » չէք	»	111	—
Բարիզ » »	Ֆր.	22	65
» » » չէք	»	22	87
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	56
Վիեննա չէք	Ֆիօր	10	91

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 5 Յուն.

Օսմ. Քոնս. Սէրի Ա.	Ա. Ո.	—	—
» » » Բ.	»	47	50
» » » Գ.	»	27	10
Դ.) բաց.	»	22	50
) գոց.	»	22	63
Փոխառութիւն Գասապա	»	82	50
Օսմ. 3½ %	»	78	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12	—
Այտընի Երկաթուղի	»	11	50
Եգիպտական Միացեալ	»	106	50
Անգլ. Քոնսոլիտէ		110	37
Հելլենական 5 %	»	42	50
Մոնոբոլ հելլենական 4 %	»	48	—
Ռանթ » 4 %	»	33	—
Թուրք. փոխառ. 6 % 1888	»	93	75
» Նոր » 6 % 1892	»	91	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	200
Դրամազեղչ	»	4	—

ԲԱՐԻԶ, 5 Յուն.

Օսմ. Քոնս. Սերի Դ.) բաց.	Ղրշ	22	80
) գոց.	»	22	80
» » » Բ.	»	48	—
» » » Գ.	»	27	—
Օսմանիէ	»	494	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	111	50
Օսմ. Ռէժի	»	268	-
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	550	—
Ֆրանս Ռանթ 3 %	»	101	85
Քրէտի Լիոնէ	»	864	—
Պանք տը Բարի	»	—	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	95	65
Սպանիական արտաքին	»	45	90
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	350
Դրամազեղչ	»	03	-

ՊԷՐԼԻՆ, 5 Յուն.

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	111	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	300

ՎԻԷՆՆԱ, 5 Յուն.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	47	02
» Լոնտոնի վրայ	»	120	50
Ռումէլիի երկաթուղի	»	58	20
Օսմ. Ռէժի	»	124	80

Տես Դ. երես' Պայալը Հասանի հրատարակութիւնները:

ՏՈԳԹ. Բ. ՁԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ ԿՆԱԽՏԱԲՈՅԺ ԵՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՁՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Որ իր վաղեմի փորձառութեամբը նախանձանօթ է ժողովրդեան, մի քանի տարիներէ ի վեր երկար ուսումնասիրութիւններ կատարելէ վերջ ի Բարիզ, այժմ վերադարձած է մայրաքաղաքս, հաստատելով իր բնակութիւնը Բերա, Մէքթէպ-Պայրամ փողոց. թիւ 29 տունը, ուր ամէն օր կէս օրէ վերջ հիւանդ կ'ընդունի, և մասնաւորապէս կը դարմանէ կնոջական և ջղային ամէն տեսակ հիւանդութիւններ: Հինգշաբթի օրերը միեւնոյն ատեն ձրի կը դարմանէ կարօտեալները:

Նաեւ յաճախորդաց դիւրութիւն ընծայելու համար, Պոլսոյ կողմը ի Գումգաբու Սուլ-Մօնաստիր փողոց 9 թիւ տունը երկուշաբթի և ուրբաթ օրերը մինչեւ կէսօր հիւանդ կը դարմանէ:

Ելեկտրաբուժում իր ամեն տեսակներովը, մասնաւոր քննութիւն Ռէօնթկէնեան կատարելագործեալ մեքենայով:

225 6—24

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ
ՏԻՐ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆԻ
Դրուատեալ եւ յանձնարարեալ
ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԷՆ
Կարեւոր գործ ամեն մարդու համար
ԳԻՆ 25 ՂՐՇ.

Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով. կեդրոնատեղին է Պէրպէրեան Տպարան (Եսկի Զապթիէ ճամբան թիւ 61). Կեդրոնատեղին ղրկուած 25 ղրշ. թղթատարական փուլի կամ հինգուկէս ֆր. նոց մանտաբոսթի փոխարէն կը ստացուի թղթատարով մէկ օրինակ:

Վարժարանաց և մեծաքանակ գնողներու համար մասնաւոր զեղչ:

228 8—10

LE BIOGENE DE
H. ROSALT

ԿԵՆՍ ՏՈՒ ԴԵՂ
Հ. ՌՕԶԱԼԹԻ

Կլիսէրօֆօսֆաթներու, քոլայի, գօգայի, քինայի, բէբթօնի բաղադրութիւն մ'է այս, շաքարահամ հատիկներու ձեւով պատրաստուած:

Մտաւոր և մարմնաւոր հոգնութեանց ենթակայ և կամ այդ տեսակ հոգնութիւններէ սպառած անձանց համար անհրաժեշտ դեղ մըն է այս:

Կը գտնուի ամէն ծանօթ դեղարանաց մէջ: 61 19—26

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓԻ ՎՐԱՅ
Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ Ռ. ՄԻՔԵԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Կ. Պոլիս. Սուլթան Համամ Թօքաճեան խան
Ա. յարկ թիւ 18, 20, 22, 24 վաճառատուները,

Մթերանոցիս մէջ եղանակին յարմար ամէն տեսակ նորաձեւութեամբ պատրաստուած հագուստներ և կերպասներ կը գտնուին, աժան, տոկուն, յաւ ու ճաշակաւոր, որոնք Եւրոպայի մէջ պատրաստուած հագուստներէն աւելի նուրբ և ազնիւ ըլլալով ուրիշ վաճառատուններէ 20 առ % պակաս և գոհացուցիչ են:

Կը խնդրուի արգոյ հասարակութենէն որ հաճին մեր վաճառատունը այցելել և ստուգել որ Պոլսոյ և Ղալաթիոյ տուներուն հետ մրցելու վիճակին մէջ է:

Կանանց համար կօշիկներ ալ կը գտնուին: Կիրակի օրերը բաց է:

23 ԳԻՆ ՈՐՈՇ 69—150

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY

Մ. Մ. ՊՈՆՏ. ՍԷԼԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.
4, Քէչէճի Թիւնէլ խան, Կալաթա

Ապահովագրութեանց, առաքմանց և յանձնարարութեան գործակալներ
Գործակալը Լանքաշիր Ինշուրանս ընկ.
» Թամիզի և Մըրսի Մարին Ինշուրանս ընկ.
» Վան Օբէն և ընկ. Լիմիթըտ, Խօրօբէան և Ճէնէրալ Էքսբրէս

Թղթակցութիւն բոլոր նշանաւոր քաղաքաց հետ. ծրարուած ապրանքներու առաքում աշխարհի բոլոր մասերուն մէջ, ըստ չափաւոր գիներով:

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՍՈՒԵՂԷՆԻ
Անգլեւֆրանսական գործարանատէրերու ընկերութեան
De la Société des fabricants
anglo-français
Թ. 21, Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց. Թ. 21
(ֆրանսական Նամակատան դիմաց)

Անգլեֆրանսական գործարանատէրերու Ընկերութիւնը, դիւրութիւն տալու համար հասարակութեան' գտնելու իր անգլիական ու ֆրանսական ապրանքները, վաճառական մարքայով, կը ծանուցանէ թէ ստացած է իր
ՄԹԵՐԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ
մեծաքանակ ասուեղէն
ազնուագոյն տեսակէ ու վերջին նորութեամբ:

Հասարակութիւնը կը հրաւիրուի այցելել
ԱՍՈՒԵՂԷՆԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑԸ
Անգլեֆրանսական գործարանատէրերու ընկերութեան, իր գնումները կատարելէ առաջ: 23

ՊԱՅՊԸԼ ՀԱՈՒՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պատմութիւն Հին Կտակարանի եւ Մարգարէութեանց, որ կը բաղկանայ 536 էջերէ, և կը պարունակէ օգտակար և հմտալից ծանօթութիւններ և մեծ օժանդակ մըն է Սուրբ Գրոց այն մասերը ուսումնասիրող հաւատացեալներուն և մանաւանդ հոգեւոր պաշտօնեաներուն։ Գինն է 15 դահեկան և հայատառ թուրքերէնն ալ կայ։

Քրիստոնէական ճկարագիր, որ կը բաղկանայ 283 էջերէ և տասուերկու գլուխներու բաժնուած ըլլալով իւրաքանչիւրին մէջ կը խօսի մէյմէկ գովելի բարեմասնութիւններու վրայ և շատ օգտակար է մանաւանդ երիտասարդներու և պատանիներու և յարմար՝ իբրեւ նուէր Կաղանդի տօնի։

Կը ծախուին Պայպըլ Հաուսի Գրատան մէջ ի Ֆինճանճըլար Եօգուշու։ 173

Տղաքները ինչպէս նաեւ չափահաս անձերը մեծ հաճոյքով կը խմեն ՏՈՔԹ. ՎԻՎԻԷՆԻ «Մօրիւի ծկան իւղէն» պատրաստուած հեշտալի ԳԻՆԻՆ։

ՏՈՔԹ. ՎԻՎԻԷՆԻ ԳԻՆԻՆ ախորժակ կը բանայ, ուժ եւ արիւն կուտայ եւ մարմինը կը պարարտացնէ։ Բոլոր բժիշկները կը յանձնարարեն զայն, իբրեւ Ըմպելի մը որ Մօրիւի ծկան իւղէն աւելի զօրաւոր ազդեցութիւն ունի տկարակազմութեան, անարիւնութեան, ոսկրախտութեան, ծիւրախտի, մորթային հիւանդութեանց վրայ եւայլն։

Կը վաճառուի բոլոր մթերանոցներու։
Կեդրոնատեղին՝ ԲԱՐԻԶ, Լաֆայէթ փողոց. Թիւ 176։ 179 7—26

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
Ամենահին Միջազգային Ընկ.ն
Կենաց վրայ ապահովագրութեան
Տնօրէնութիւն յեւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'իթալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, ուստի իր գրասենեակներն առժամաբար փոխադրուած են Նոտր-Տամ տէ Վիքթուար փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 ֆր., 1897էն 1,424,000 ֆր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կը պատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ տակաւին չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուղեցէք իբրեւ հասութաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեվճարներու եւ տրըւելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ.

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՌԻ. ՀՈՒԻԹԸԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ-Պատուիրակ
Ա. ՉՈՒՔԱՃԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ Ե ՄԱՐՈՔԵԱՆ Ն ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիա և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւոր փոխադրութեան համար

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Յունվ. 9 Անատոլի Անատոլուի եզերքէն։ Ժամէն Անվէրսէն։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Յունվ. 10 Անատոլի Մարսիլիա ուղղակի։ Բարիզ-Լիոն-Միջերկրական երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և տարանցիկ փոխադրութեան
Նաւագնացի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹՈՄԱՍԵԱՆ ԲԸԳՈՒԼ
Թոփհանէ, քարափին վրայ 575

ԲԱՄՊՈԹԱՆՕ ՄԻՏԻ ԿԸ ԲՈՒԺԷ

LE PAMBOTANO MIDY

Տոքթ. Վայիեսի աշխատութեանց և Տոքթ. Տիւժառտէն-Պոմէծի բժշկական ակադեմիային տուած տեղեկագրին համաձայն Բամպօթանօն անվնաս դեղ մըն է որ կը բուժէ վերջնապէս, սոլֆաթային և արեւադարձային երկիրներու ջերմերը, պարբերական և ճահճային տենդերը։ Կատարուած փորձերը հաստատած են թէ ընդհանրապէս միայն մէկ շիշ Բամպօթանօ բաւական է հինգած տենդերը անհետացնելու։ Բարիզ, 8 Վիվիէն փողոց և գլխաւոր դեղարանները։

ՃԱՀՃԱՅԻՆ ՏԵՆԴԸ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

ՏՍ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
([illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաաստիճան ցաւած ակռաներն ալ անցաւ կը լեցնէ. [illegible]
Նորագոյն եղանակաւ, ոսկիէ, ճենապակեայ, և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար և նման բնականի, [illegible]
Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ կծուածքներու և ամենակատարելագործեալ ազդեցիկներու միջոցաւ, [illegible]
Տ. Գ. Ջ[illegible] կիրակի օրերն ալ, ([illegible]) ինչպէս նաեւ ամէն օր, ([illegible]) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։
Գատարգիւղցիք կրնան գտնել իւրեանց բնակարանին, թիւ 1 [illegible] փողոց։

ՇԱԲՕԹՕԻ ՖՕՍՖՕԿԼԻՍԷՐԱԹ ՏԸ ՇՕԻ ԳԻՆԻՆ

VIN DE PHOSPHOGLYCÉRATE DE CHAUX DE CHAPOTEAUT

Կը ներկայացնէ այն ձեւը որուն տակ Ֆօսֆաթ տը Շօն կը գտնուի մարմնին մէջ։ Առաջին կարգի կազդուրիչ մըն է, որ կը գործածուի Ֆօսֆաթիւթիւն Գլօտօյի, ղանտրէտորութեան, ապաքինութեան, և ընդհանրապէս բոլոր մարսողական հիւանդութեանց մէջ։ Կը պատրաստուի նաեւ օշարակի, դեղահատի և հատիկներու ձեւին տակ։

Կեդրոնատեղի Բարիզ, 8, Վիվիէն փողոց և գլխաւոր դեղարանները։

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Կը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բոլոր ցաւերը, յօդացաւը, ճմլուածք, վէրք եւն.։ Աննման դեղ այտուցներու և կոշտի համար։
Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. (փնտռել մեր ստորագրութիւնը)։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1898 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 27ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վոսփորէն ելլող շոգենաւեր

2 — ԵնՄ. Մէգ. Պէօյք. Թրպ. Ենք. Միր. Ռ. Հիս. Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.
2 — Պէպ. Արն. Գրչ. Օրթ. Պշք.
1 50 Գնտ. Չնկ. Պէյլ. Գզկ.
2 — Պէյզ. Բշպ. Չպզ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնիք. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք.
2 35 Ռ. Ա. Գզվ. ԵնՄ. Մզպ. Պէօյք. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Ռ. Հս. Պէպ. Արնք. Գրչ. Օրթ. Պէշիքթաշ
2 45 Պէյք. Բշպճ. Ենք. Գնյճ. Պօյճ. Ռ. Ա. Հիս. Գնտլ. Վնիք. Չնկք. Պէյլ. Գզկ. Պշքթ.
3 15 ԵնՄ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Պէյք. Բշպ. Չպզ. Գնլ. Ա. Հիս. Գնտ. Վնիք. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.
3 30 ԵէնՄ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. ԵէՆք. ՍԹ. Մրկ. Պօյճ. Ռ. Հիս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշք.
5 — Պէյք. Բշպ. Չպքլ. Գնլճ. Ա. Հ. Գնտլ. Վնք. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Պշք.
4 30 ԵնՄ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹՆ. Մրկ. Պօյճ. Ռ. Հս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշկ.
5 45 ԵնՄ. Մզպ. Պէօյք. Թրպ. Պէյզ. Ենք. ՍԹՆ. Գնլ. Պօյճ. Ռ. Հս. Պէպ. Արնվ. Գրչ. Օրթ. Պշք.
7 — ԵնՄ, Մզպ, Պէօյք, Թրպ, Պէյք, Ենք, Մրկ, Ռ, Հս, Պէպ, Արնվք, Գրչ. Պէյլ. Օրթ. Պշք, Պէյքօզ Չիկ. Չակ շոգենաւին ետ պիտի հաղորդակցի
7 30 Պէյզ, Բշպ. Ենք, Գնլճ. Մրկ, Ռ, Ա, Հս, Գանտ. Պէպ. Արն. Չնք, Պէյլ, Օրթք, Գզկ, Պշկ.
8 30 Ա. Ռ, Գզվ, ԵնՄ. Մէգ. Պէօյ. Թրպ. Պէյք. Բշպ Չպզ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վան. Չնկ. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.
9 — ԵէնՄ, Մէգ, Պէօյ, Թաք, Ենք. ՍԹՆ. Միր. Ռ. Հիս. Պէպ. Արնվ. Գրչ Օրթ. Պշք.
9 45 ԵնՄ. Մզպ, Պէօյք. Թրպ. Պէյք. Ենք. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնք. Չնք. Պէյլ. Գզկ. Իսկ.
10 15 ԵնՄ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Մրկ. Ռ. Հիսար Պէպ, Արնվ. Օրթ. Պշք.

Կամուրջէն Վոսփոր ելլող շոգենաւեր

3 — Պշք. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ռ. Հիս. Պօյճ. Ենք. Թրպ. Պէօյք. Մզպ. ԵէնՄ.
3 30 Իսկ. Գզկ. Պէյլ, Չնկ, Վնք, Գնտլ. Ա. Հ. Գնլճ. Չպզ. Բշպ. Պէյզ.
3 40 Գապ. Պշկ. Գզկ. Օրթ, Պէյլ, Չնկ. Արվ. Գնտ. Ա. Ռ. Հս. Գնլ. Մրկ. Ենք. Բշպ. Պքզ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵնՄ.
4 30 Պշկ, Օրթ, Գրչ. Արն. Պէպ. Ռ, Հ. Մրկ. ՍԹՆ. Ենք. Թրպ, Պէօյք, Մզպ, ԵնՄ,
5 — Գպթ. Պշկ. Գզկ, Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Արվ. Վնք. Գնտ. Ա. Ռ. Հս. Գնլ. Չպք. Բշպ. Պէյզ,
6 — Գապ. Պշկ. Օրթ, Արվ. Պէպ. Ա. Ռ. Հս. Մրկ. Ենք. Պէյզ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵնՄ. Ռ. Ա. Գզվ.
7 — Պշ. Օրթ. Պէյլ. Չնկ. Արվ. Գնտ. Ա. Ռ. Հ. Պօյճ Ենք. Պէյքզ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵնՄ.
8 30 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ռ. Հ. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵնՄ.
9 15 Պշք, Օրթ. Պէյլ, Արվ. Գնտ Ա. Ռ. Հս. Պօյճ, Ենք. Պէյզ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵնՄ.
10 5 Պէշ. Գզկ, Պէյլ. Չնկ. Վնք. Գնտ. Ա. Հ. Գնլ. Չպք. Բշպ. Պքզ. Մզպ. Ռ. Ա. Գզվ.
10 20 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ. Ռ. Հս. Պօյճ. Մրկ. ԻսԹ Ենք, Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵնՄ,
10 50 Գապ. Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արվ. Պէպ Գնտ. Ա. Ռ. Հսք. Գնլ. Մրկ. Ենք. Բշպ. Պքզ։ Պէպէքէն ԵնՄ. զացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի.
11 10 ՊշկԹ. Պէյլ. Չնկ. Վնք. Գանտ. Ա. Հիս. Գնլ. Չպզ. Բշպ. Պէյք.
11 20 Պշկ. Պէպ. Ռ, Հս, Մրկ. ՍԹէՆ. Ենք. Թրպ. Պէօյ Մզպ. ԵէնՄահալլէ
11 30 Պշկ. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Գնտ. Պէպէք
12 — ՊշքԹ. Գզկճ. Պէյլ. Չնկ. Վնք.
12 15 Պշք. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէպ.

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. հրամանով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ։

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 82,500,000 »
1895ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, Բէօյուքին [illegible]
(Ահէնտէ Մ[illegible])

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՕՐ ԲԷԲԷՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1898 Նոյմ. 1 (Ն. Տ.) եւեճաբբիեն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 222 խառն Առտու		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 221 խառն Իրկն.	
Ժ.	Վ.			Ժ.	Վ.
12	—	Մկն. Էսկի-Շէհիր	Ժմ.	2	55
12	41	» Կէօքճէ քէօյ	»	2	15
1	33	» Սապօնճը բունար	»	1	33
2	26	» Ալաեունտ	»	12	37
3	11	» Չէքիւրլէր	»	11	54
4	9	» Տէօյէր	»	11	2
4	36	» Իհսանիյէ	»	10	20
5	—	» Համամ	»	9	53
5	14	» Կազլըկէօլ համամ	»	9	44
6	6	» Աֆիոն Գարա Հիսար	»	9	13
6	41	» Պէօյիւք Չօպանլար	»	8	20
7	34	» Չայ	»	7	33
8	23	» Իսհագլու	»	6	44
8	47	» Եասսիան	»	6	15
9	16	» Աք շէհիր	»	5	53
9	48	» Ագչուլի քէօյ	»	5	15
10	30	» Ջավունճը քէօյ	»	4	37
11	8	» Իլկին	»	4	5
11	55	» Գատըն-Խանը	»	3	13
12	48	» Սէրայ-Ինի	»	2	31
1	20	» Մէյտան	»	1	53
2	22	» Բունար-Պաշը	»	12	48
3	—	Ժմ. Գօնեա	Մկն.	12	—
Իրկն.				առտ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. Թ. 122 խառն Առտու		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. Թ. 121 խառն Իրկն.	
Ժ.	Վ.			Ժ.	Վ.
1	—	Մկն. Էսկի Շէհիր	Ժմ.	12	41
1	49	» Աք Պունար	»	11	54
2	35	» Ալբու Քէօյ	»	11	16
3	23	» Պէյլիք Ախուր	»	10	20
4	38	» Սարիքէօյ	»	9	13
5	35	» Պոլէթ	»	8	8
6	20	» Սասլըէր	»	7	23
7	—	» Պէյլիք Քէօփրիւ	»	6	51
7	55	» Բօլաթլը	»	5	59
9	17	» Մալը Քէօյ	»	4	20
10	19	» Սինճան Քէօյ	»	3	6
11	12	Ժմ. Էնկիւրիւ	Մկն.	2	10
Իրկն.				առտ.	

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԻՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ				ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ			
Թ. 324 խառն Առտու		Թ. 326 խառն Իրկն.			Թ. 323 խառն Առտու.		Թ. 325 խառն Իրկն.	
Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.		Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
2	35	12	50	Մկն. Ալաեունտ Ժմ.	2	—	12	10
2	55	1	10	Ժմ. Քէօթահեա Մկն.	1	40	11	50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Դոմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէրթօ	3607	Դոնկօ	2906	Կրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	[illegible]ասֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Դօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիբիօ	1735
Արիօստօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	119
Պասանօ	182	Տօմինօ	987	Հիննու	3720	Միլօ	1057	Սքէրօ	120
Պօրօտինօ	1261	Տուրօ	2353	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	182
Պրաւօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	598	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	154
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	382
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտտիօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	147
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրքիտօ	48
Գալիբսօ	1387	Էլագօ	1481	Քիէսօ	1058	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	24
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլօմպօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	191
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմօ	1700	Բելօ	540	Վօլօ	128
Չիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1058	Բիւալթօ	2229	Վօլթուրնօ	239
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանդօ	2272	Բին[illegible]	1663	Իէտօ	185
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօռնօ	1543	Ռօլլօ	1613	Զէրօ	120
Գօլօբատօ	4235	Կիդանօ	1248	Լօրէնցօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Տարօ շոգենաւը, նաւապետ Բէյթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։
Մէքսիքօ շոգենաւը, նաւապետ Պօյզ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 24ին և Յունվար 8ին հոս կ'սպասուի։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՔՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միւլէթ խան, Ղալաթիա

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ

Փոքրիկ տղաքները սնուցանելու եւ անոնց ապագայ առողջութիւնը ապահովելու համար, երբ վեց ամսու ըլլան ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով կըսկըսին սնուցանել զանոնք. ՖՕՍՖԱԹԻՆը շօքօլաի նման խիստ համեղ է եւ քաղցրահամ եւ արտաք յ կարգի սննդարար. տղաք մեծ ախորժով կուտեն զայն եւ քանի ուտեն այնչափ կը սնանին կը զօրանան, շուտով ոտքի կ'ելնեն, եւ փոքրիկներու յատուկ շատ մը հիւանդութիւններու կը դիմադրեն։ Այս սննդարար ուտելեղէնը՝ տղոց ոսկրները զօրացնելու մասնաւոր յատկութիւն մը ունի եւ միանգամայն կը փրկէ զանոնք փոքրիկներու համար յաճախադէպ եղած փորհարութենէն. նմանապէս կը նպաստէ ակռաներուն շուտով եւ անվտանգ բուսնելուն։ Հազարաւոր փորձեր կը հաստատեն որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնանող տղաք առողջ, զօրաւոր եւ ուժեղ մարմին կ'ըլլան ապագային։

Տղոցմէ զատ, ամէն հասակէ անձինք շօքօլաի եւ կաթով սուրճի տեղ այս պատուական ՖՕՍՖԱԹԻՆը գործածելով, մեծապէս նպաստած կ'ըլլան իրենց առողջութեան։ Ամէն մեծ նպարավաճառներու. դեղագործներու եւ դեղավաճառներու քով կը գտնուի։

Անոնք որ կանխահոգութիւն ունենան կ'ուզեն իրենց զաւակներուն մասին, անհրաժեշտ է որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով սնուցանեն զանոնք։

155 27—44

Արտօնատէր ՔԱՐԷՃ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (127)

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Գ.

ՄԱՅՐ ԼԱՆՏԼՕԱՅԻ ՏԱՀԱՏԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

—Ո՛հ, թէ՛ ձեզի և թէ՛ ինծի համար, պարո՛ն, կ'ուզեմ հաւատալ թէ չէիք գիտեր այս բաները… Բայց և բոլոր չեն, աւա՜ղ, կատարեալ իրականութիւն են։ Ես բարեբաղդութիւն ունեցայ այդ տարաբաղդ կնոջ ազատելու տակալի մահէ մը որ անհրաժեշտ էր, և իր դաղան թշնամիներուն կատաղութենէն կորզելու։

—Հաւատացէք որ այդ ամէնը չեն չահագրգռեր զիս, ըսաւ մարքիզը չոր կերպով մը։

—Ուրեմն, ըսաւ մարքիզուհին դառն ժպիտով մը, դուք այլ եւս բան մը չունիք ձեր սրտին, ոչ ալ հոգւոյն մէջ, որովհետեւ այս տեսակ խղճմտութիւններ չեն յուզեր ձեր սիրտը։ Բայց չէ՞ք գիտեր որ Աստուած մը կայ այդ տեսակ ոճիրները պատժող…։ Պարո՛ն մարքիզ, ձեր զոհին վրայ է խօսքս։

Մարքիզը տնկուեցաւ և փայլակ մը չողաց նայուածքին մէջ։

—Իմ խօսքս ոչ թէ խեղճ խելագարին վրայ է, շարունակեց մարքիզուհին, զօրեղ ձայնով մը, այլ օրիորդ Լէօնիմին Լանտէի վրայ է։ Ռըպէյի խենթը գոյութիւն չունի այլ եւս, Աստուած անոր խելքն իրեն վերադարձուց և խօսեցաւ, ամէն բան յայտնեց…։ Ձեզի հանդիպելէն առաջ ինչ որ էր՝ գիտեմ. ծաղկատի, գեղեցիկ, անմեղ, միամիտ աղջիկ մը, որ գիւղին որս մ'եղաւ ձեզի համար։ Զայն խաբելով անդունդը գլորելու համար ինչ որ ըրիք, զայն ալ գիտեմ. զինքը մարքիզուհի կը կոչէին, որովհետեւ օր մը իրաւունք ունենալ կարծեց Տը Բրէսլ մարքիզին անունը կրելու։ Դուք, ազնուական մարդ, չվախցաք սրբապիղծ դեր մը խաղալ վատ տեսարանի մը մէջ, ուր ձեզնէ վարձուած քանի մը սրիկաներ յանդուգն լրբութեամբ նախատեցին ձեր երկրին օրէնքներուն ամենէն կարեւորն և ամենէն անյանձելին։ Դժբաղդ աղջիկը ձեզ կը սիրէր, կը հաւատար ձեզի. կրնա՞ր ենթադրել թէ կրնայիք այնպիսի անլուր ոճիր մը գործել, որուն առջեւ ամենէն անխիղճ անզգամներն իսկ կ'ընկրկէին…։

Եւ ահա այսպէս, առանց գթութեան, առանց խղճի, վատաբար անոր կուսական անմեղ սէրն ու հաւատքները գրաւելով՝ քանի մ'օրուան բարօրութիւն և թերեւս իսկ երջանկութիւն տուիք իրեն…։ Ա՜հ, տարաբաղդ աղջիկը չափազանց սուղ վճարեց… քսան տարուան խելագարութեամբ մը…։

Մարքիզը գետնահար եղեր էր։ Տժգունած, չուարած, աչերը խոլոռ, անշշունչ, հեւալով մռնչ կ'ընէր։ Իսկապէս ջախջախուած էր։

Այո՛, այնչափ տառապանքէ և քսան տարուան խելագարութենէ ետեւ՝ Լէօնիմին Լանտէ բժշկուեր էր, յիշողութիւնը նորոգուեր էր…։ Աստուած կատարեր էր այս հրաշքը…։ Սկսպալիկեանը կը խոնարհեցնէր գլուխը, և վախը կը տիրէր սրտին մէջ։

Մարքիզուհին սպասեց վայրկեան մը։ Տեսնելով որ պատասխան չէր տար, շարունակեց.

—Հիմա, պարո՛ն, այդ տարաբաղդ զոհը, որ կրնար գալ և հարցնել ձեզի թէ ինչ ըրիք իր թարմութիւնը, գեղեցկութիւնը, պատիւը, իր բովանդակ էութիւնը, Լէօնիմին Լանտէ, ձեզնէ խողխողուած զոհ, պատրաստ է ներելու և մինչեւ իսկ մոռնալու, բայց պայմանով մը. կը հասկնա՞ք, պարո՛ն մարքիզ։

—Ստակի գումար մը կ'ուզէ։

—Ստա՛կ, ձեզնէ ենող ստա՛կ, գոչեց մարքիզուհին գլուխն անգին դարձունելով խորշանքով. ո՛հ, ցասմամբ և արհամարհանօք կը մերժէ։ Արդարեւ ձեր իրեն ըրած չարիքը պէտք է հնար եղածին չափ դարմանուի, և պիտի դարմանուի։ Ես ինքնս, Էլէօնոր Տը Պլանշվիլ, կ'ստանձնեմ այդ հոգը։ Իմ կամքս է ապահովել Լէօնիմին Լանտէի կեանքը, մինչեւ իսկ քրոջը, որ՝ ինչպէս կը կարծեմ՝ ողջ է տակաւին։ Դժբաղդաբար, ամէն բան ստակով չի գնուիր։ Տը Բրէսլ մարքիզին այսօր մնացած հարստութիւնը չկրնար Լէօնիմին Լանտէի վերադարձնել իր ոչնչացած քաղցր յոյսերը, խորտակուած կեանքը, յաւիտենապէս ջնջուած երջանկութիւնը…։ Բայց իր ձեզնէ պահանջածը այդ բաները չեն, պարո՛ն մարքիզ։

Լէօնիմին Լանտէի հետ ձեր կնքած կեղծ ամուսնութենէն, ձեր կատարած այդ ճիւաղային գործէն, տղայ մը ծընած է, արու զաւակ մը…։ Ի՞նչ ըրիք զայն. ո՞ւր է։

Մարքիզը տենդոտ յուզմամբ մը ցնցուեցաւ։

Այդ տղան իր մօրը վերադարձունելով, ներում պիտի ստանաք ձեր զոհէն, ո՞ւր է տղան, ձեր որդին, պարո՛ն մարքիզ, պատասխան տուէք, ո՞ւր է։

Մարքիզը չմորած աչերով իր կընոջը նայեցաւ, և խուլ ձայնով մը սա միակ բառն արտասանեց.

—Մեռա՛ծ։

Մարքիզուհին մէկէն անկուեցաւ։

—Մեռա՛ծ, գոչեց, մեռա՛ծ կ'ըսէք, անհերքա՞յ էք։

Իր վրայ ծանրցած նայուածքին տակ մարքիզը չփոթելով՝ անհասկնալի խօսքեր կակազեց։

—Այդ պատասխան չէ ինծի, շարունակեց մարքիզուհին խիստ կերպով. կրնա՞ք երդնուլ թէ Լէօնիմին Լանտէի զաւակը մեռած է. տեսա՞ք զայն իր պատանքին մէջ. ձեր ձեռքով պառկեցուցի՞ք դագաղին մէջ։

—Ո՛չ։

—Ուրեմն չէք կրնար բան մը հաստատել։ Երբ մայրն յանկարծ խելքը կորսնցուց, սրիկայ մը, յիմարիկ մը, Պլէռօ անուն, ձեր ոճիրներուն գործակիցը, անհետացուց տղեկը, գիտեմ զայն. Բայց բնաւ ապացոյց մը չկայ մեռած ըլլալուն, թէ որ այդ անզգամ սպաննած չէ զայն, որ կրնայ բրած ըլլալ։ Ո՞ւր պահուրած է այդ Պլէռօն. ա՜հ, պիտի գտնեմ զայն, այո՛, կ'երդնում թէ պիտի գտնեմ։

Մարքիզը դողաց մտածելով որ Պլէռօ արդարութեան ձեռքն յանձնուելով կրնար այնպիսի յայտնութիւններ ընել որք խիստ ծանր հետեւութիւններ կրնային ունենալ իրեն համար։

—Ես անտարակոյս եմ որ տղան մեռած է, ըսաւ. երկբայելու պատճառ մը չունիմ։ Պարկեշտ ընտանիքի մը յանձնուեցաւ, որ զաւակ չունենալուն համար որդեգրեցին։ Մեծ գումար մը տրուեր էր իրենց որպէս զի պատշաճ կերպով մեծցունեն զայն և իրենց տարած խնամքը վարձատրուած ըլլայ։ Դժբաղդաբար, իրենց փոքրիկ հարստութիւնը կրկնապատկելու յուսով՝ Ֆրանսայէն մեկնելու և ծովերէն անդին տեղ մ'երթալու ձախող գաղափարն ունեցան. և քիչ ժամանակ ետքը նամակով մ'իմացուցին թէ տղեկը մեռեր էր։

(Շարունակելի)